

Vogelvrienden Krimpen a/d IJssel copv

onze vogels

39e jaargang no. 5, mei 1978
maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

copy

Vogel

BONDSBESTUUR

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17, 4812 AK Breda, telefoon (076) 13 61 37.

Secretaris: Joh. M. van Pelt, Vlaardingerdijk 331a, 3117 ET Schiedam, telefoon (010) 26 19 90.

Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44, 4621 AT Bergen op Zoom.

2e Voorzitter: W. J. Mulder, Verwerstraat 39, 7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.

Commissaris: J. J. Krol, Trompstraat 16, 7942 AE Mepel, telefoon (05220) 5 38 84.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R. P. Smith, Zuiderveen 36a, 9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.

District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8, 8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.

District Drente: J. H. Heijnen, W. Grolstraat 126, 7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.

District Overijssel: A. M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41, 7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.

District Gelderland: D. J. Prinsen, Berkenlaan 132, 7064 HT Silvolde, telefoon (08350) 53 14.

District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13, 3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.

District Noord-Holland: A. J. F. Lammerse, Oude Kruisweg 104, 2142 EE Vijfhuizen, telefoon (023) 28 59 06.

District Zuid-Holland: G. C. Goedschalk, Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag, telefoon (070) 68 16 70.

District Zeeland: J. van der Walle, Churchilweg 4, 4561 WN Hulst, telefoon (01140) 38 16.

District Noord Brabant: J. C. Vos, Braillestraat 2, 5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.

District Limburg: H. J. Nooijen, Reigerstraat 29, 5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

D. J. van der Molen, Esschingstraat 80, 7721 XD Dalfsen, telefoon (05293) 12 57, voor tropen, grasparkieten etc.

H. J. Veerkamp, Royaardsplein 12, 3123 AN Schiedam, telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.

H. Warmerdam, v. d. Duin van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom, telefoon (02520) 1 75 57, voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07.

Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland f 25,— per jaar, bij vooruitbetaling op onze giro 1148324. Buitenland f 35,— per jaar, per luchtpost extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 380 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheks te Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bondsbureau, Bergen op Zoom.

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wens zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn plaa van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebra-vinkenclub

Secretaris: P. Kool, telefoon: 05280 - 6 80 28, Röntge hof 33, 7909 AM Hoogeveen.

Penningmeester: A. A. Straver, Emmalaan 9, 2405 G Alphen a. d. Rijn, Postgiro 3541696 t.n.v. penningm. NZ Alphen a. d. Rijn.

Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3, 3173 RE Hoogvliet, telefoon (010) 38 27 43.

Penningmeester: P. Bos, Wilhelminalaan 11, 3842 K Harderwijk, telefoon (03410) 1 62 73.

Giro t.n.v. de postuurkanarieclub no. 1667906.

Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: W. F. van Wel, Lierenhout 15, 5283 AW Boxtel, telefoon 01416 - 58 89.

Penningmeester: G. F. Jansen, Fresiastraat 15, 3742 T Baarn, telefoon 02154 - 1 83 34.

Giro: 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels. Contributie f 17,50 per jaar.

Speciaalclub van insecten- en vruchtenetende vogels

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144, 3086 EK Rotterdam, telefoon (010) 80 28 54.

Penningmeester: E. Zehenpenning, Acacialaan 3741 WC Baarn, telefoon 02154 - 1 20 07, giro 262581 t.n.v. penn. speciaalclub. Contributie f 25,— per jaar.

Entree f 5,—.

Japanse Meeuwenclub

Secretaris: A. Kok, Pals 23, 6931 DJ Westervoort, telefoon 08303 - 23 58.

Penningmeester: W. A. M. Berns, Kerkallee 91, 6882 A Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28. Rek. nr. 30 39 88 21 Rabobank, Velp, t.n.v. penn. J.M.C. Contributie f 15,— per jaar, entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras en Grote Parkieten

Secretaris: W. Sijsma, Grindweg 29a, 8471 EG Wolveg, telefoon 05610 - 53 27. Penningmeester: F. Leunisse

Jupiterstraat 22, 6421 RW Treebeek, telefoon 045 21 94 31. Contributie f 20,— per jaar. Entree f 2,50. Stc

ten op postgiro nr. 3587100 t.n.v. Parkieten Speciaalclub Karel Doormanstraat 42, Waubach (L).

Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

Vogels

BLAD VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 48.000)

REDACTIE

J. E. van Berkel
hr. Walraven

redactieadres: Postbus 74 - 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — is het een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Leidse annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuiver particuliere aard zie onder Vraag en Aanbod”.

ADRESSEN OVER?

LEURKANARIES aan: W. C. Oonk, Bergweg 37, 242 EP Lochem.

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, v. d. Duin van laasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

WAZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

WASPARKIETEN aan: H. W. J. v. d. Linden, Averbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

WBRUVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPEN-ASTAARDEN aan: G. W. v. d. Meijden, Kempenlandstraat 27, 5283 CK Boxtel.

WROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN aan: D. A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

WROPISCHE VOGELS aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144, 3086 EK Rotterdam.

Het volgende nummer wordt per post bezorgd op 26 juni 1978.

IN DIT NUMMER

	pag.
De kapoetsensijs	196
Van groen tot albino, de „klassieke” kleuren	203
Grasparkietenvaria	204
Het woord is aan u	207
De Zuid Amerikaanse papegaai en de W.B.U.D. (2)	209
Nieuws uit het dierenpark Wassenaar	211
Gould-gedachten (2)	212
De haakbek	215
Wijnkleurige amazonepapegaai	216
Korte berichten	219
Over planten en bloemen	220
Onkruiden: Klein hoeblad	221
De volière van de maand	222
Uw vraag? Ons antwoord!	223
Pietpraat over optredende verschillen in de verschijningsvorm	224
Ervaringen met afrikaanse soorten, het geslacht estrilda (1)	226
Exotische vogels als huisdieren? Ja of nee?	230
Kort verslag van het First International Bird in Captivity, Symposium te Seattle, Amerika	231
Vogelouders en hun kinderen, wilde eend en vlaamse gaai	232

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Bogena	202
Dinxperlo	204
Geza Sept, Fauna, 't Kraaiennest, EB eivoer	206
Theiling	208
Sluis	218
NBvV Boekenservice	219
Van Waardhuizen/Fivelhörn/Cédé	225
Vraag en aanbod/Faunavit	234
NBvV Service/Jan Swart	235
Hellingman/Van Gils/Orni-Mondo/Henk van Os/Tovo	236
Beaphar	237
404 Insecticide/Boerenbond Cehave	238
Conditio/Siem van 't Hart/Rein v. d. Veen/Veraka/Edelchemie/Benny Slagers/Tek vogelzaden/Animali/Witte Molen	239
	240

Foto omslag Kapoetsensijs; P. Ramaekers.

Postzegel voor antwoord bijsluiten.

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 73 00 88

rode sijs uit venezuela: de kapoetsensijs

Een typisch sijsachtig vogeltje. Snel, kwiek, levendig, maar gevoelig. Mooi van kleur en tekening. Populair vanwege de rode invloed op de kleurkanarie. Een Zuid-Amerikaanse broer van de Europese sijs.

Goed, maar niet gemakkelijk te kweken. Een vogeltje dat voor de vogelkwekers nog heel wat in petto heeft...!

Sinds een aantal jaren ben ik de trotse bezitter van enkele van deze kapoetsensijzen. Ik heb getracht zoveel mogelijk over deze sijsjes te weten te komen, door te lezen in boeken en tijdschriften, door andere kwekers in Nederland, België en Duitsland te bezoeken of op te bellen én door zelf met volle aandacht het volière-leven van kapoetsensijzen gade te slaan. In onderstaande beschrijving heb ik gestreefd naar volledigheid, mijzelf er van bewust zijnde dat er toch nog wel het een en ander aan zal ontbreken of dat een andere kweker ten aanzien van bepaalde onderwerpen een andere mening toegedaan is. Ik houd mij aanbevolen voor op- en aanmerkingen.

Tekst: D. den Hoed
Foto's: P. Ramaekers
Tony Tilford
Dennis Avon

het kweken van kapoetsensijzen

De kweekruimte

Zéér bijzondere eisen worden daaraan niet gesteld. Bijzondere eisen wel, ofschoon bij nadere toelichting de bijzonderheid daarvan wel zal meevallen. Belangrijk vind ik dat men zich steeds bewust is, of pro-

beert te worden, waarom dit is en waarom dat zo moet.

Warmte: In mijn kweekruimtes preferer ik een bij voorkeur konstante temperatuur van ca. 22° C. Mijn ervaring is dat de kapoetsensijs zich daarbij het hele jaar door lekker voelt, altijd strak in de veren en levenslustig is én goed kweekt.

Hoe u uw kweekruimte veilig verwarmt, is niet zo relevant. Wel belangrijk is dat u uw kweekruimte veilig verwarmt, dat u rekening houdt met de warmte-circulatie, de toevoer van frisse lucht en dat u u vertrouwen schenkt aan een betrouwbare thermostaat.

Luchtvochtigheid: Mijn streven is een relatief luchtvochtigheidspercentage van 50 à 60 %. Vochtigheid wenst een kapoetsensijs het niet. uw kweekruimte uit energie-besparende overwegingen „potdicht”, dat is het denkbaar dat de luchtvochtigheid bij bepaalde methodes van verwarming niet goed in de hand houden is. Natte dweilen in waterbakken kunnen zinvol zijn, eveneens waterbakken op de verwarming maar een mooiere oplossing kunnen enkele plantenbakken bieden. Bovenal wil ik u echter aanraden te minder aan energie-besparing doen en voorzieningen te treffen voor aanvoer van frisse, vochtige lucht van buiten, waarbij u wel toets moet vermijden.

Licht: Kapoetsensijzen zijn kinderen van het licht. Licht betekent voor vogels, voedsel, vlieggelegenheden, veiligheid en voortplanting.

In mijn kweekruimte (3,50 m x 3,50 m) heb ik een zestal TL lampen aangebracht, er zit in één van de wanden een raam van 0,80 x 1,50 m en bovendien is in het dak een lichtkoepel van 1,20 x 1,20 m geplaatst. Alles gedaan om de verblijven van de kapoetsensijzen op alle plaatsen licht mogelijk te laten zijn. Na een periode waarin ik uitsluitend de Vitalite buizen (thans Truelite) gebruikte, ben ik overgestapt op een combinatie van de normale TL-buizen (Philips no. 57) en Vitalite buizen. Volgens de mij verstrekte informatie stemt het licht van deze lichtbronnen redelijk goed overeen met het daglichtpatroon. De brandtijd wordt geregeld door middel van een tijdschakelklok met schemerlicht-instelling.

Dergelijke klokken worden door veel vogelkwekers gebruikt. Men moet mee leren omgaan en de verlichtingstijden laten overeenstemmen

het het natuurlijke daglengteverloop. Voor het lengen van de dagen korten vogels in voortplantingskonditie en door het korten van de dagen eraken ze in de rui en vervolgens in de rustkonditie waarin de basis gelegd wordt voor een volgend weekseizoen. Door de aan- en uitjden regelmatig te verstellen kan in mijn kweekruimte een dergelijke daglengte-cyclus bewerkstelligd en door dit enigszins te verroegen ben ik tevens in de gelegenheid tamelijk vroeg in het jaar met de kapoetsensijzen te kunnen beginnen.

ventilatie: Eerder is reeds geschreven dat ventilatie gunstige effecten heeft op de luchtvochtigheid. Dat geldt ook voor de algemene konditie van de vogels.

Ik wil nog even benadrukken dat u moet oppassen, want kapoetsensijzen zijn gevoelig voor tocht.

Wat zover enkele algemeenheden over de eisen die gesteld moeten worden aan de ruimte waarin kapoetsensijzen gekweekt worden.

Ik vind het me nuttig wat dieper in te gaan op de huisvesting van de vogels.

Huisvesting

weekkooien: Ik heb wat geëxperimenteerd met vogelverblijven. Altijd heb ik gestreefd naar ruime kooien voor mijn kapoetsensijzen, omdat ik ervaren heb dat ze ondanks hun geringe grootte graag een behoorlijke ruimte tot hun beschikking hebben en omdat dit hun gezondheid ongetwijfeld ten goede komt. Vanwege de gevoeligheid van kapoetsensijzen moeten de verblijven steeds gemakkelijk schoon te maken zijn.

De kapoetsensijzenmannetjes zijn erg vloers, dus géén open tussenwanden.

De afmetingen van de weekkooien zijn bij mij in de loop der jaren erg verschillend geweest. Minimaal 100 cm lang, 40 cm hoog en 30 cm diep.

De afmeting is: 80 à 90 cm lang, 40 cm hoog en 40 cm diep.

Voor de weekkooien van hout maakt gebruik dan bijvoorbeeld multiplex of spaanplaat, maar let er op dat het materiaal op dat het voldoende heeft kunnen uitgassen. De wandlader moet zeer gemakkelijk uit de kooi genomen kunnen worden, want wilt u kapoetsensijzen goed houden dan zal het een dringende noodzaak zijn de bodembekleding minstens 1x per 2 weken te vervangen en uiteraard ook regel-

matig de lade te ontsmetten met een HALAMID oplossing.

Om ongedierte, groot en klein, te voorkomen doe ik werkelijk alles. Hierdoor ben ik overgestapt naar de plastic kweekkooien van JOKO. Kunststof uit Duitsland welke zonder naden zijn gefabriceerd. De afmetingen zijn 1,65 x 0,40 x 0,40 m, welke kooi in tweeën is te delen door het inschuiven van een tussenschot, alles in de kooi is degelijk geconstrueerd en zeer eenvoudig schoon te houden.

Zitstokken: Kapoetsensijzen hebben graag dunne zitstokjes. Diameter ca.

de zitstokjes zijn in mindere mate aantrekkelijk voor ongedierte, in tegenstelling tot de natuurlijke takjes en twijgen (van de elzen) welke laatste ik regelmatig vervang.

Ruimte voor de jongen (en puben): Jongen en ook ouden moeten, willen zij zich behoorlijk kunnen ontwikkelen, de ruimte hebben om te vliegen. Zijn de jonge kapoetsensijzen eenmaal zelfstandig dan worden ze bij de ouders uit de kweekkooi gevangen en komen ze in een wat grotere kooi. Hebben ze daarin enkele weken gezeten dan worden ze ten slotte overgeplaatst naar een binnenvolière

van 1 cm. Ik hang soms twijgen in de kooien op, maar bevestig tussen het voorfront altijd enkele ca. 10 cm lange zitstokjes welke op ca. 10 cm afstand van het dak van de kooi aangebracht worden. Ik doe dit omdat ik ervaren heb dat kapoetsensijzen graag zo hoog mogelijk een slaapplek zoeken. Anders hangen ze soms dan de gehele nacht aan de tralies of het gaas.

Deze zo hoog mogelijk aangebrachte kleine zitstokjes voldoen zeer goed en dragen er mijnsinziens toe bij dat de sijzen zich volledig thuis voelen in de ruimte die ik ze ter beschikking stel. De ronde, geschaaf-

de van 2,70 m lang, 2,20 m hoog en 1,00 m breed.

Na het kweekseizoen komen in deze volières ook de oudervogels. Ik scheid steeds de mannetjes van de vrouwtjes om vechtpartijtjes te voorkomen. Ik heb in het verleden herhaaldelijk meegemaakt dat bij controle 's morgens alle vogels er goed uitzagen, terwijl bij de avondcontrole van dezelfde dag er verschillende vogels bij waren die grotendeels kaal geplukt waren. Ik wijt dit aan te kleine huisvesting (destijds), te veel vogels in hetzelfde verblijf, onvoldoende afleiding en het houden van mannetjes én popjes in één verblijf.

Voeding

De kwekers van kapoetsensijzen die ik ken zijn er allemaal van overtuigd dat een goede voeding de basis is voor het succesvol houden en kweken van deze vogels. Iedere kweker heeft zijn eigen voedselsamenstelling én zijn eigen voedermethode.

Er wordt gelukkig heel wat gediscussieerd over vogelvoeding en ook in „Onze Vogels” wordt er het nodige over geschreven.

Mijnsinziens wordt er echter nog te weinig geschreven over de voedermethode. Goed voedsel en een goede methode van het verstrekken van dit voedsel gaan hand in hand. Goed voedsel dat op een minder overdachte wijze wordt verstrekt zal geen resultaten afwerpen. De verschillende meningen van kwekers over bepaald voedsel zijn volgens mij terug te brengen tot verschillende manieren van voedsel verstrekken.

Evenzo gaan nog te veel vogelkwekers er vanuit dat alleen voedsel wat de vogels graag eten goed voor ze is.

Men vergeet, dat men vogels met enige moeite bepaald voedsel kan leren eten. Anderzijds kunnen ze ook eenkennig worden.

Wijze van voedselverstrekking: Kapoetsensijzen zoeken hun voedsel niet op de grond. Ze prefereren voedsel tot zich te nemen uit bakjes

die op zekere hoogte staan. In mijn binnenvolières heb ik op ca. 1 m hoogte enkele voedertafels. In de kweekkooien bevindt zich in de nabijheid van een deurtje een „tralievoedertafeltje”, opgehangen aan de voorzijde van de kooi. Gemorste lege of volle zaden vallen op de kooibodem. Ik streef ernaar uniforme voederbakjes te gebruiken.

Mijnsinziens draagt dat er toe bij de risico's tot een minimum te beperken als de vogels van de ene naar de andere kooi overgeplaatst worden. Ze herkennen de plaatsen waar voedsel te vinden is aan de vorm en de kleur van de bakjes.

Een bakje met bad- en drinkwater staat eveneens op de voedertafel, dan wel op een geringe verhoging op de kooibodems. Baden doen kapoetsensijzen erg graag.

Voedsel: Fijn, oliehoudende zaden prefereren zijzen. Kapoetsensijzen in het bijzonder. Het zaadmengsel dat ik aan mijn kapoetsensijzen geef bevat de volgende zaadsoorten:

- negerzaad (ook wel nigerzaad)
- lijnzaad
- maanzaad (meestal blauw maanzaad)
- sesamzaad (niet altijd verkrijgbaar)
- graszaad (kleinere zaadsoorten)
- veldslazaad (ronde korrels, kleiner dan hennep dat ondanks de grootte gegeten wordt)
- slazaad (zwart en wit)
- nachtkerzenzaad (ik heb dit zaad tot op heden alleen maar in Duitsland kunnen kopen)
- hennepzaad (gerold waardoor de zijzen het makkelijker kunnen pellen)
- raapzaad
- kaardedistelzaad (vooral in Frankrijk en België bekend)
- witzaad (niet te veel)

Bij mijn pogen zoveel mogelijk informatie te verzamelen over kapoetsensijzen heb ik in twee publikaties de vermelding gevonden dat kapoetsensijzen géén koolhydraten in voor hen verteerbaar voedsel kunnen omzetten. In hoeverre dat op waarheid berust kan ik niet beoordelen. Frappant vind ik evenwel dat bij sommige kwekers kapoetsensijzen graag trosgierst eten, een typisch zetmeelhoudende zaadsoort. Groenvoer geef ik mijn kapoetsensijzen tegenwoordig zelden.

In het begin heb ik daarmee geen beste ervaringen opgedaan, vandaar

dat ik nu erg voorzichtig ben geworden. Groenvoer werd bij mij erg gulzig gegeten en had vaak darrstoornis ten gevolge. Ik geef **zo r en dan met zeer kleine hoeveelheden** enkele stukjes van blaadjes van de tradescantia, een bekende kamerplant, die in mijn kweekruimte redelijk goed groeit en uiteraard de bekende vogelmuur.

Vervolgens staan er in elke kooi bakjes met:

- Cédé opfokvoer (wordt gemengd met in zeer geringe mate gegoten)
- Vitakalk
- vogelgrit (Van Bogena)

In de wintermaanden geef ik van tijd tot tijd elzetakken waaraan elzoproppen hangen die gretig bezocht worden.

Gekiemde zaden geef ik met mate. Ik kiem negerzaad en kaardedistelzaad. Dit laatste hoofdzakelijk vanwege het feit dat deze zaadsoort zo'n harde schil heeft en ongewoon of ongekield niet zo gemakkelijk gegeten kan worden. De vogels krijgen het 's morgens en in de kweektijd ook om ± 17.00 uur voorgeschikteld.

Kweken

Hoewel ik mij kan voorstellen dat vogelliefhebbers zijn die alleen aan het houden van kapoetsensijzen genoeg beleven is het mijn doel deze vogels te kweken. De kweekresultaten met de kapoetsensijzen zijn allerm minst zeldzaam maar zoals hijsoms van een leien dakje kan gaan bij kanaries, japanse meeuwen en zebra vinken heb ik, ondanks alle tijd en moeite, bij mijn kapoetsensijzen nog niet meegemaakt. Blijkbaar aan dere kwekers ook niet, zo wel de waren kapoetsensijzen beslist w veel goedkoper en populairder. Ze staan al lange tijd als kooi- en voliervogel bekend maar de gro „boom” zoals wij die bij veel andere vogels zien (ik denk aan grote pakieten, agapornissen en ook bepaalde andere tropische vogels) is nu steeds uitgebleven.

Ik hoop, dat dit artikel voor u aanleiding wordt ook eens met extra aandacht uit te zien naar kapoetsensijzen. Misschien dat er dan nu eens zover van komt dat u ook één van de enthousiaste kwekers van kapoetsensijzen wordt.

Kweekmethode: Ik kweek deze zijjes per jaar. Dat wil zeggen één popje bij één mannetje. Mij beker

s dat ook met twee popjes en één nannetje gekweekt wordt, doch ik heb daar nauwelijks ervaring in. Een andere methode is het toepassen van wisselbroed, die heb ik eveneens een enkele keer toegepast omdat het toevallig zo uitkwam. (Ik houd namelijk altijd meer popjes dan mannetjes.)

Selectie van de kweekvogels: Uitermate belangrijk vind ik de selectie van de kweekvogels. Op de eerste plaats selecteer ik uit de oude paarjes die vogels die het afgelopen seizoen goed voor hun jongen hebben gezorgd en uiteraard ook een edelrijk aantal jongen hebben opgeleverd. Op de tweede plaats selecteer ik in de maanden september en oktober uit de gekweekte jongen een aantal vogels die er goed uitzien, levendig zijn, gezond lijken, goed zingen enz. Deze worden apart gezet, ringnummers genoteerd en dan trek ik er een avond voor uit om hun afstamming na te gaan, vast te stellen wanneer ze geboren zijn, hoe hun nesttijd is geweest, of ze iets bijzonders hebben gehad gedurende de voorgaande maanden. Moet er dan nog verder geselecteerd worden dan doe ik dat aan de hand van de leeftijd.

Ik wil graag verder kweken met de oudste, d.w.z. de vroegst geboren jongen.

Kweekconditie: Omstreeks december worden de jonge en oude mannetjes erg actief, beginnen vurig te zingen en hebben alle aandacht voor de popjes. Rond die tijd gaan ze dan volgens het bij de selectieprocedure tevens opgesteld kweekprogramma in de kweekkooien. De kweekconditie wordt in de kweekkooien wat verder opgevoerd doordat rond deze periode de (kunstmatige) daglengte geleidelijk toeneemt, doordat ik meer gekiemde zaden en opfokvoer ga voeren en omdat ik ze zo nu en dan al kleine plukjes nestmateriaal geef. Ik bemerk het in topconditie zijn aan het met nestmateriaal in de bek heen en weer vliegen van de kooien.

Nestmateriaal: Mijn ervaring is dat aan nestmateriaal geen uitgebreid scala ter beschikking hoeft te worden gesteld. Bij mij bouwen de sijsjes hun nest het liefst met paardejaars, sisal, mos, sharpie en cocosvezels.

Nest: Ik heb traliekorfjes, harzernestkastjes, nestkorfjes en aardewerk kavianestjes geprobeerd maar heb ook de bekende (rode) aardewerk

bloempotten met 10-12 cm diameter gebruikt.

Een gaatje voor de ophanging erin geboord, wat nestmateriaal onderin gestopt en u hebt een prima nestgelegenheden, niet alléén voor kapoetsensijzen. Zo u wenst kunt u er met een grote elastiek nog wat denne-, sparre- of konifeertakjes omheen maken, welke aan de voorkant tegen de voorfronten aanhangen.

Een sijs is van nature nieuwsgierig dus geef ze de kans om alles wat u als verzorger doet in de kweekruimte gade te slaan. Het schoonmaken van de nesten is zeer simpel. Met een borstel de ontlasting er afhalen en enige tijd in een emmer met water laten staan waaraan u een ontsmettingsmiddel (Hamalid bijvoorbeeld) hebt toegevoegd. In mijn nieuwe kooien gebruik ik plastic antislip nestkorfjes.

Kweekperiode: Onder de omstandigheden zoals die bij mij gelden vangt de kweektijd in januari aan en duurt voort tot ongeveer juli. In deze periode kunnen de vogels in twee ron-

des voor jongen zorgen en soms drie keer.

Nestbouw: Zoals bij de meeste vinkachtige vogels, waartoe ik ook de kapoetsensijzen reken, bouwt een popje het nest, in het beginstadium daarbij haast niet geholpen door het manetje. Hij heeft overigens ook de in onze ogen vreemde gewoonte om soms het nest weer af te breken. Als de vogels overdag het nest afgebroken hebben moet men het nestmateriaal er weer in stoppen. Op een gegeven dag wordt er dan echt een nestje afgebouwd. Het lijkt al met al

wel een spelletje. Zodra echter het nest zo goed als klaar is doet het mannetje er niets meer aan. Nestbouw kan soms 2 tot 3 weken duren, soms is het in 2 tot 3 dagen klaar. Het nestkuiltje heeft een diameter van ca. 4 cm.

Eieren: Het legsel bestaat doorgaans uit 3 tot 5 eitjes die geelachtig tot wit van kleur zijn en bruine stipjes hebben. Pop kapoetsensijzen broedt ze uit op een manier die elke geïnteresseerde in vogels het hart sneller doet kloppen. Ze zit erg rustig op haar kleine nestje maar houdt elke beweging in haar omgeving nauwlettend in het oog!

Na zo'n 5 dagen is al duidelijk te zien of de eieren bevrucht zijn.

Wees voorzichtig met nestcontrole! Ik kan dat niet voldoende benadrukken, het nestje is klein, ondiep en de eitjes wegen maar weinig. Ze liggen zo gauw op de kooibodem als u het popje van het nest jaagt. Lok eerst het popje van het nest door voedsel te geven, of te doen alsof.

Maar nog beter is: wacht liever totdat u haar van het nest ziet alvorens de eieren te bekijken. De bevruchte eieren hebben een mooie glans en zijn donkerder van kleur geworden. Broedtijd: Na 12 dagen broeden, gerekend vanaf dat het popje het derde ei legt, komen de jongen uit. Ik raap de eieren en geef ze terug op de avond \pm 18.00 uur voordat het vierde ei wordt gelegd!

In principe is het mogelijk de eieren onder kanaries te leggen (waarschijnlijk zal het ook wel lukken als u ze onder andere sijsjes legt). Ik ben van deze methode echter géén voorstander omdat ik van mening ben dat dergelijke jongen op den duur te ver van hun natuurlijke gedrag afwijken waardoor het karakter en de aard die kapoetsensijzen eigen zijn geheel of gedeeltelijk verloren gaan. Dus kweek uw vogels d.m.v. natuurbroed. Natuurbroed = de eigen ouders de jongen laten grootbrengen.

Nesttijd: Gedurende de nesttijd speelt zich heel wat af en met name deze periode in het kapoetsensijzenleven interesseert mij in zeer hoge mate.

Het is ook een erg spannende tijd. Zouden alle jongen groot worden? Ontwikkelen ze zich gelijkmatig? Gebeurt er niets met de ouden? Is er voldoende en geschikt voedsel? Is de verwarming in orde? Zijn... er misschien kleurafwijkende kapoetsensijzen in het nest?

De eerste dagen komt het popje nauwelijks van het nest. Het mannetje voert haar en het popje op haar beurt stopt het voedsel weer in die kleine „piegel-snaveltjes”. Onvoorstelbaar!

Alles gebeurt volgens een zekere regelmaat en mijn sijsjes zijn er helemaal niet bang voor om mij dat alles van dichtbij te laten zien. Maar een waarschuwing! Jaag het popje nooit van haar nest. De kans is dan erg groot, dat u met het erafvliegen ook een van de jongen op de grond ziet vallen. Nogmaals wees niet te nieuwsgierig.

Ze storen zich niet aan zich rustig houdende bezoekers. Gezonde jongen zijn altijd hongerig en hebben bijna nooit een volle krop. Zouden ze wel steeds met volle kroppen liggen dan voeren de ouden te veel voedsel, ongeschikt voedsel of de jongen zijn niet gezond. Zo trouw als het popje de eerste 4 à 6 dagen op het nest gezeten heeft, zo ontrouw wordt ze na die tijd. Zelfs 's nachts gaat ze er dan niet meer op. Zou de temperatuur dan te laag zijn, dan zouden de jongen het erg moeilijk krijgen.

Omstreeks de 17e dag vliegen de jongen uit. Aanvankelijk doen ze wat stuntelig maar wennen erg snel en vliegen na enkele dagen, zij het wat onzeker, al tamelijk rap van de ene naar de andere zitstok.

Ringen: Op de 5e à 6e dag ring ik de kapoetsensijzen .Ik gebruik hiervoor 2,3 mm ringen van de Ned. B.v.V.

Zelfstandig worden: Tussen de 34e en 40e levensdag zet ik de jonge sijsjes apart. Ze eten dan volledig zelfstandig, zij het uiteraard wel dat ik ze alle aandacht geef en ze bevestigen zo gevarieerd mogelijk voer.

Jeugdruï: Deze vangt al aan vanaf ca. de 2e levensmaand. Mannetjes en popjes zijn zelfs aan het begin van deze rui al tamelijk snel van elkaar te onderscheiden, omdat de mannetjes al vroeg enkele zwarte veertjes op de kop krijgen, op de plaats waar later de gitzwarte kop-tekening te zien zal zijn. Jeugdruï heeft bij mijn jonge kapoetsensijzen tot op heden nauwelijks problemen met zich meegebracht.

Voor het verkrijgen van de mooie rode kleur vind ik het niet noodzakelijk speciaal voedsel te verstrekken.

Ik ben van mening dat de mannetjes toch wel voldoende rood worden zonder dat ze daarbij geholpen worden. Volwassen rui: Omstreeks juli vallen de oudervogels in de rui en is het met het kweken gedaan. Elk jaar weer gebeurt het dat de rui zeer snel aanvangt en dat ik telkens weer moet vrezen voor de jongen die nog niet zelfstandig zijn.

Tot nu toe heb ik het nog steeds kunnen redden.

De volwassen rui geeft geen problemen. Zoals u zult kunnen begrijpen zien de anders zo fraai ogende mannetjes er tussen de ruiperiode veel minder aantrekkelijk uit. Gelukkig duurt de rui slechts enkele weken en helaas valt in deze tijd ook de jaarlijkse periode van eventuele aar en verkoop of ruilen van kapoetsensijzen. Voorzichtigheid is dan geboden omdat transport en verandering van omgeving niet altijd even goed verdragen worden.

Voor zover enkele algemene zaken de kweek van kapoetsensijzen betreffende. Elk jaar weer leer ik bij en doe steeds nieuwe ervaringen op die ik kan proberen uit te buiten te einde nog betere kweekresultaten met de kapoetsen- en andere sizen te bereiken. Om dit artikel trachtte volledig te maken geef ik u hieronder nog een aantal feiten door die direkt of indirekt verband houden met de kapoetsensijzen.

Algemeen

Ziekten: Vanzelfsprekend zijn er ook bij mij wel eens zieke vogels. Ik heb sterk de indruk dat deze ziekte hoofdzakelijk voorkomen bij aangeschafte vogels. Daarmee wil niet gezegd zijn dat andere kwekers of handelaren mij zieke vogels hebben ge-

everd! Vermoedelijk hebben zijzen geen grote weerstand tegen veranderingen gepaard gaande met overlaatsing.

Melke ziekte dergelijke vogels exakt hebben kan ik niet vermelden. Ze worden minder levenslustig, zitten vaak te slapen en worden mager. Bij mijn weten geen karakteristieke ziekteverschijnselen. Juist in tegendeel! /andaar dat ik in eerste instantie probeer met een algemeen middel een dergelijke vogel te genezen. Nadat de vogel apart gezet is geef ik hem een 5 dagen durende kuur met Chlortetracyclin +.

Het drinkwater waaraan dit wordt toegevoegd wordt dagelijks verversd. Blijkt 5 dagen na de kuur dat de vogel nog niet helemaal beter is dan wordt de kuur herhaald.

Vanwege het feit dat ik ook groeningen kweek waarbij elk jaar weer mij vele kwekers coccidiose optreedt, die overigens met succes bestreden kan worden met ESB 3 (de 7 1/2 % procentige oplossing), gebruik ik bij hardnekkige gevallen van wat ik naar „darmstoornis” noem, eveneens ESB 3 voor de kapoetsensijzen. Dit ESB 3 gebruik ik ook bij de aanschaf van nieuwe zijzen als voorhoedsmiddel tegen coccidiose. Ik geef dat echter hooguit 2 dagen achtereen.

En zeer bijzondere gevallen kwam het dan nog voor (en zal het altijd nog wel eens kunnen voorkomen!) dat ik een zieke vogel na weken sukkelde maar niet kon genezen.

Herhaaldelijk heb ik dode en doodzieke vogels laten onderzoeken. Telkens weer wees de uitslag geen bepaalde ziekte aan.

Andere tropische zijzen: In mijn bezit zijn thans ook Mexicaanse zijzen, Parrellsijzen, Zwartborstsijzen, Zwartkopsijzen en treursijzen. Eveneens heb ik de zwarte sijz in mijn bezit gehad. Van eerder genoemde soorten heb ik mannetjes en popjes en zal trachten deze eveneens te weken.

Europese vogels

Buiten de Amerikaanse zijzen ben ik ook gestart met de kweek van de alario vink. Graag zou ik contact met kwekers van deze soort willen hebben.

Als groot liefhebber van Europese vogels kweek ik in m'n buitenvluchten de kleurafwijkende groeningen zoals de lutino, de bruine en de zilveragaath groening, de putter en de kleurafwijkende vinken.

Kleurafwijkende kapoetsensijzen: Enige tijd geleden kocht ik een bonte kapoetsensijzpop. In seizoen 1977 kweekte ik een mannetje met bruine in plaats van zwarte kop- en vleugeltekening. Vanzelfsprekend zal ik proberen deze kleurafwijkingen in meerdere aantallen vast te leggen. Het jong had in het nest rode ogen en een wit/crème kleurig verenpakje.

Besluit

In dit artikel heb ik getracht zoveel mogelijk belangrijke informatie over kapoetsensijzen weer te geven. Omdat ik van mening ben dat ik over deze sijzjes en ook over de andere tropische sijzjes nog heel wat kan leren houd ik mij graag aanbevolen voor reacties en zoek contacten met andere kwekers van zijzen. Mijn adres: Pootlaan 20, Roosendaal (N.Br.) Telefoon 01650-41249. Ten slotte dank ik mijn vriend Huub Vervest uit Etten Leur, met wie ik onder andere een aantal internationale vogelliefhebberstijdschriften uitwissel, voor de hup bij het artikel.

Literatuur:

Naast een zeer groot aantal standaardwerken op het gebied van de vogelliefhebberij zijn o.a. de volgende vogelliefhebberstijdschriften geraadpleegd:

- Die gefiederte Welt
- American Cage Bird Magazine
- Cage and Aviary birds
- Avicultural Magazine
- De Vogelwereld
- Onze Vogels

van groen tot albino

de „klassieke” kleuren

door H. K. v. d. Wal

DE ISABEL SERIE

Tot nu toe hebben we de Groen-Bruin- en Agaat serie behandeld en steeds uitgegaan van het ontstaan van de kleuren vanuit de Groene kanarie. We zagen dat zowel de bruine kanarie als de agaat kanarie ontstaan zijn via een mutatie van een eigenschap welke bij de groene kanarie als wildvorm aanwezig was.

Als we het voorgaande nog eens op een rijtje zetten dan krijgen we het volgende:

- a. de groene kanarie; is in het bezit van zwart-eumelanine en bruin-phaeomelanine.
- b. de bruine kanarie; het zwart-eumelanine zoals we dit aantreffen in de groene kanarie is bij de bruine omgezet in bruin-eumelanine terwijl de vogel daarnaast in het bezit is van bruin-phaeomelanine.
- c. de agaat kanarie; is in het bezit van zwart-eumelanine maar het bruin-phaeomelanine zoals we dit bij de groene aantreffen is bij de agaat gereduceerd.

Toen de heer Helder in 1910 in het bezit kwam van de agaat kanarie, kon hij onmogelijk overzien welke gevolgen dit zou hebben voor de verdere ontwikkeling van de kleurkanarie sport.

Daar hij reeds groene en bruine kanaries bezat, ging hij over om de agaat pop te paren aan een bruine man.

Mit deze combinatie verkreeg hij groene mannen en bruine poppen.

Het jaar daarop zette hij een van de jonge groene mannen (nu bekend als passe-partout man type I) weer bij een bruine pop.

Mit deze paring verkreeg hij een vogel die in het geheel niet overeen kwam met een toen bekende kleur, maar een zeer lichte kleuruiting vertoonde. Hij noemde deze kleur ISABEL, een benaming die wordt gegeven aan een eel-witte kleurstof.

Waarom kon nu deze ISABEL ontstaan?

Genetisch is dit eenvoudig te verklaren door het begrip "crossing-over" maar dit zou binnen het bestek van deze serie te ver voeren.

Als we ons richten op de jonge groene man die werd verkregen uit de paring agaat maal bruin, dan kunnen we hiervan zeggen dat hij de volgende eigenschappen bezat:

- a. door z'n erfelijke aanleg voor agaat was de groene man in het bezit van de z.g. 1e reductiefactor, de faktor verantwoordelijk voor de reductie van het bruin-phaeomelanine.
- b. door z'n erfelijke aanleg voor bruin was hij tevens in het bezit van de faktor die het zwart-eumelanine omzet in bruin-eumelanine.

De Isabel kanarie is ontstaan uit de combinatie van beide boven aangehaalde factoren die ieder voor zich een mutant zijn van de in een groene kanarie als wildvorm voorkomende factoren; populair gezegd dus een combinatie van in bruin omgezet eumelanine en een gereduceerd bezit aan bruin-phaeomelanine.

Hieruit volgt dat de Isabel totaal geen zwart meer bezit maar dat daarentegen de rugbestreping zacht van tint is terwijl ook het pigment tussen de bestreping als een lichte beige kleur aanwezig is.

De vleugel- en staartpennen moeten eveneens zeer licht bruin zijn waarbij we er wel op bedacht moeten zijn dat de vleugelpennen niet te veel door overmatig zonlicht worden opgebleekt waardoor er een storend kleurverschil ontstaat.

Binnen de klassieke isabel-serie onderscheiden we weer verschillende kleuren welke worden bepaald door de bijkleur en het wel of niet bezitten van de intensiefactor:

ISABEL, de niet intensieve vogel met een zo'n licht mogelijke zuivere gele bijkleur met een lichte schimmelverdeling. De kleur van de streepjes in de rug en flanken moet zeer zacht van tint zijn en zacht uitvloeien. Een te zware bestreping en te veel bruin tussen de bestreping is beslist ongewenst daar dit de zachte isabelkleur te veel afbreekt.

GOUD ISABEL, de intensieve tegenhanger van isabel waarvan de bijkleur wordt gevormd door de z.g. dubbele geelfactor en daarbij de intensiefactor. De bestreping moet zeer fijn zijn en worden gevormd door zeer minimaal pigment. Tussen de bestreping mag geen bruin meer aanwezig zijn omdat hierdoor de helderheid verloren gaat.

OR.ROOD ISABEL schimmel, een niet-intensieve vogel in het bezit van een oranje rode bijkleur die beslist eenkleurig moet zijn en egaal over het gehele lichaam verdeeld. Ook de bij deze kleurslag behorende schimmelverdeling dient zo gelijk mogelijk over het gehele lichaam aanwezig te zijn hoewel de borst iets minder schimmel mag bezitten. Het pigment moet zeer minimaal zijn met een fijne zacht uitvloeiende bestreping welke ook in de flanken nog duidelijk zichtbaar moet zijn.

OR.ROOD ISABEL, een intensieve kleur welke tot stand komt door het bezitten van een oranje rode bijkleur in combinatie met de volle intensiefactor. Deze oranje rode bijkleur moet beslist eenkleurig zijn en egaal over het gehele lichaam verdeeld. Ook bij deze kleurslag geldt weer dat de bestreping zo fijn mogelijk moet zijn met daarin minimaal pigment.

Het rugdek moet helder zijn zodat bruin tussen de bestreping niet gewenst is.

ZILVER ISABEL, de bijkleur van deze kleurslag wordt gevormd door de rec. wit of dom.-wit faktor, dus eigenlijk kleurloos maar toch mag de borst niet helder wit zijn. Ook hier moet een zeer lichtbruine kleur zichtbaar zijn. De zilverisabel komt het mooist tot z'n recht als hij in het bezit is van een lichte schimmelfaktor tot matig intensieffaktor.

Het pigmentbezit moet zeer minimaal ontwikkeld en zo vloeiend mogelijk zijn. Donkere bestreping met daartussen te veel bruin is absoluut ongewenst.

Bij het omschrijven van de tot standkoming van de vier hoofdgroepen pigmentkleuren is steeds aangegeven dat binnen deze groepen kleurslagen voorkomen waarvan de naamgeving wordt bepaald door de bijkleur en de aanwezigheid van al dan niet de intensieffaktor.

Naast de gepigmenteerde groep kennen we ook de ongepigmenteerde, vetstofgroep waarin we dezelfde kleuren tegenkomen die bij de gepigmenteerden de bijkleur vormden.

Deze vetstofkleuren zullen in de komende artikelen eerst worden besproken waarna alle overige factoren die op een of andere wijze invloed hebben op de pigment- of vetstofkleur zullen worden behandeld.

grasparkieten

dinxperlo
volièregaas

is gepuntlast gaas van "grote klasse".
Leverbaar in maaswijdte 12¹/₂ mm

verzinkt	geplastificeerd
50, 100 en 150 breed	50 en 100 breed
draaddikte Ø 0.65 mm	draaddikte Ø 0.65/0.9 mm

Metaalgaasweverij
DINXPERLO

Postbus 2 - Dinxperlo Tel. 08355-1841 - Telex 45211

Grootte

De ideale parkiet is geen kleine vogel en moet ong. een grootte van 22 cm hebben. De grootte moet wel aangepast zijn aan het type van de vogel, dit wil zeggen dat de onderlinge lichaamsverhoudingen niet mogen worden verstoord.

Het bovenstaande kunt u in de standaard lezen over het formaat van de grasparkiet. U begrijpt natuurlijk wel dat wij als keurmeesters niet met een duimstok in de zak lopen om te kijken of de parkiet wel aan de vereiste 22 cm komt. Dit is voor de keurmeester een kwestie van ervaring, waarbij de afmetingen van de standaardkooi een goede hulp is. Als keurmeester vallen we heus niet dood op de laatste cm, maar we kunnen wel zo op het eerste gezicht beoordelen, door ervaring wijs geworden, of we met een goed formaat parkiet te maken hebben of niet. Een parkiet in een kleine kooi lijkt groter dan in een kooi van 2 à 3x de afmetingen van de standaardkooi. Dus in wezen is groottebeoordeling een subjectieve bezigheid.

Een belangrijke vraag voor iedere parkietenkweker is:

Is grootte erfelijk of niet?

Het antwoord daarop is ja en nee! Wat is wel erfelijk!

1e De lengte van het borstbeen. Deze lengte heeft grote invloed op de totale lichaamslengte, maar deze lengte kan procentsgewijs tamelijk veel variëren.

2e De lengte van de staartpennen, ook deze maat varieert tamelijk veel. Meerdere gegevens over metingen van het borstbeen en de staartpennen vindt u op blz. 26/35 van de Standaard Grasparkieten.

Deze erfelijke gegevens staan echter niet op zichzelf, de erfelijke groeimogelijkheden worden sterk beïnvloed door het milieu.

De maximale groeimogelijkheden van het skelet en de bevedering zijn erfelijk bepaald, erfelijk bepaald is dus de max. te bereiken lengte van het borstbeen van de betreffende vogel, de max. te bereiken lengte van de staartpennen, de max te bereiken schedelbreedte enz. Is de factorencombinatie gunstig om een zekere grootte te bereiken dan zal deze genetisch te bereiken grootte

alleen maar bereikt worden onder zo **gunstig mogelijke milieuomstandigheden**. Deze erfelijke factorencombinatie is echter niet bij iedere vogel gelijk, dit varieert, vandaar dat twee vogels, opgegroeid onder dezelfde max. gunstige milieuomstandigheden, niet altijd tot gelijkwaardige vogels zullen uitgroeien. Andersom is het mogelijk dat twee vogels met nagenoeg gelijke gunstige factorencombinaties, maar opgegroeid onder niet gelijke milieuomstandigheden, niet gelijkwaardig zullen opgroeien.

Metingen aan parkietenskeletten hebben aangetoond dat het skelet van de grasparkiet in 5 à 6 weken is volgroeid, ergo, het achterblijven in groei tot zijn erfelijke mogelijkheden moeten we zoeken in de eerste vijf weken van zijn aards bestaan, tenminste wat betreft de ontwikkeling van het skelet, maar aan dat skelet hangt de hele vogel vast en ook uw tt. resultaten voor een zeer groot deel.

Of hetzelfde voor de bevedering geldt durf ik niet te beweren. Het bovenstaande houdt dan in:

1e Dat de samenstelling van de eierdooier voor de ontwikkeling van het jong zeer belangrijk is.

Dit bevat nl. de voedingsstoffen die de vrucht in het ei nodig heeft om te groeien. Als u een één dags parkietje in uw handen neemt is het maar een heel klein scharminkeltje, maar dat kleine scharminkeltje heeft zich in de 18 à 19 dagen dat het zich in de eischaal bevond op een geweldige manier moeten ontwikkelen. Het beginstadium van dat iele dingetje was één cel van ong. één miljoenste kubieke millimeter. Voor de groei van één miljoenste millimeter tot het scharminkeltje in uw hand is heel wat voor nodig en dat nodige moet hoogwaardige voeding zijn. Deze hoogwaardige voeding moet de pop produceren in het door haar gelegde ei.

Dus dat ei bevat het voedingspakket voor de vrucht. Niet in conditie zijnde poppen dus ook de poppen waarmee u alle tentoonstellingen van het seizoen heeft afgezeuld, zullen een minderwaardig voedingspakket leveren voor de volgende generatie.

Hoewel het beestje zo op het zicht volgroeid uit het ei stapt, zien we toch een groot verschil in het ene ééndags jong en het andere en de groeiachterstand is dikwijls dan reeds merkbaar.

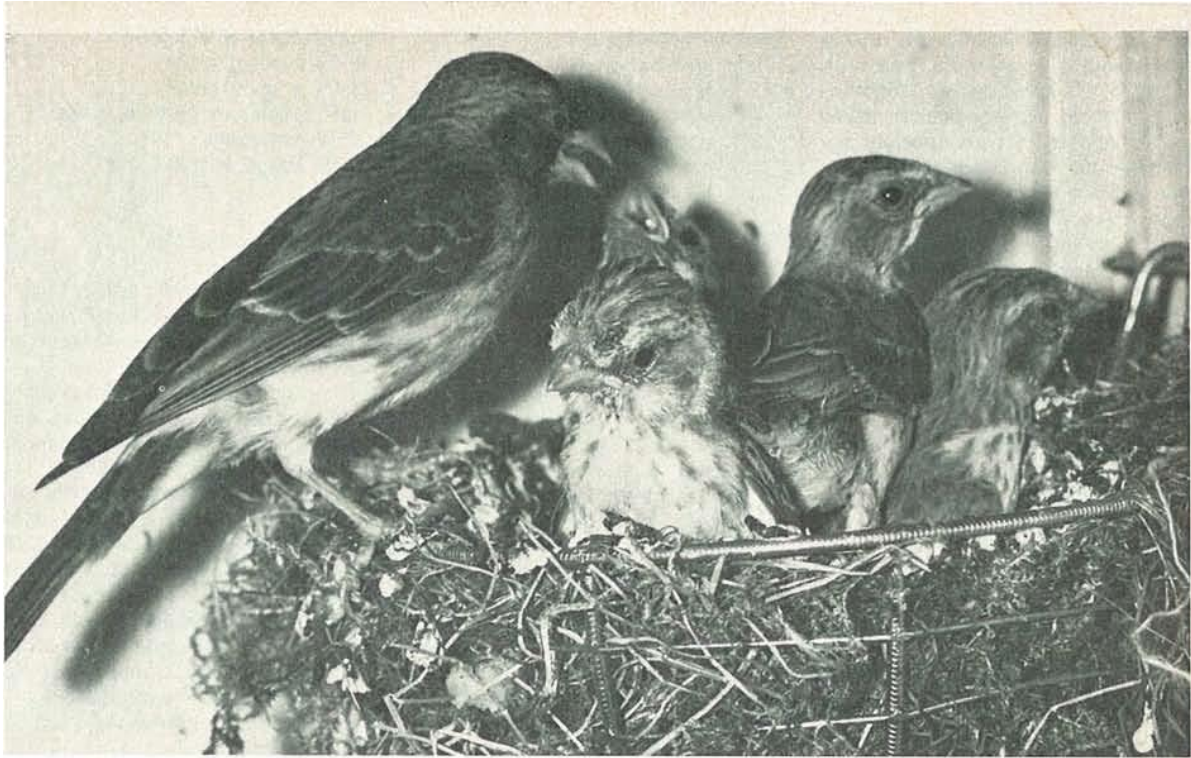
2e De voeding van de jongen in de periode van geboorte totdat ze het nest verlaten, dus zo ongeveer de eerste vijf à zes weken, wat overeenkomt met de ontwikkelingstijd van het skelet. Laten we deze periode voor het gemak de „nestperiode” noemen.

Een derde periode die ik voor de ontwikkeling van jong tot volwassen vogel zeer belangrijk vindt, zijn de ruiperiodes en dan vooral de jeugdrui.

Remmende groei kan zich voordoen gedurende de nestperiode, een goede voeding is juist in die tijd van het grootste belang, maar, en dat wordt dikwijls vergeten, de atmosfeer die in het nestblok hangt beïnvloedt de ontwikkeling. Natte, vieze nestblokken ontnemen niet alleen u uw eetlust maar is ook niet bevorderlijk voor de voedselopname van de jongen. Ventilatie in nestblokken is van groot belang en als het nodig is moeten deze nestblokken ook op zijn tijd uitgemest worden, een losse dubbele bodem kan in deze gevallen zeer handig zijn.

Wordt vervolgd.

Tekst: W. Beckmann
Foto: H. Lacey

het woord is aan u

Tekst: Jos v. Himbergen

Tallos veel briefkaarten, handtekeningen en adhesiebetuigingen van verenigingen waren het resultaat op mijn artikel „En maar morsen” in Onze Vogels van januari 1977. Tot ver buiten onze landsgrenzen vonden tropenkwekers het een goed idee om eindelijk eens op te houden met te veel rood milletzaad in de tropen mengsels te stoppen. Ook zaadfabrikanten reageerden door te laten weten best bereid te zijn om het rode milletzaad weg te laten uit hun mengsels maar...

Enkelen van hen zijn inderdaad minder rood millet gaan verwerken, doch helemaal weglaten bleek niet mogelijk. En waarom niet?

Sommige fabrikanten trokken zich van de hele zaak niets aan en gingen gewoon op de oude voet verder. Uit contacten met tropenkwekers bleek, dat men deze mensen hun zaadmengsel liet houden en van merk veranderde of tot zelf samenstellen overging. Ja, je moet wat ondernemen als er geen gehoor is voor een redelijke eis, die niemand schade toebrengt, integendeel.

Zonder iemand of een vereniging te kort te willen doen, moet ik vanaf

deze plaats toch de vogelvereniging „De Putter” uit Enschede, bestuur en ledentropenkwekers, danken voor hun steun en praktische medewerking in deze zaak. Van hen en vele individuele tropenkwekers heb ik enorm veel informatie verkregen omtrent voeding van tropenvogels onder diverse omstandigheden.

Nu ruim een jaar later kunnen we vaststellen, dat het mengen van rood milletzaad in diverse merken tropenvoer is verminderd, doch in de meeste gevallen wel aanwezig blijft. In gesprekken met vogelzaadfabrikanten bleek, dat men noodgedwongen wat roodmillet zou moeten blijven mengen omdat de winkelier dit eist voor „kleur op het voer” en „het oog moet ook wat hebben”. Als de fabrikant geen rood millet bijmengde zou hij het voer terug moeten halen bij de, zo redenerende, winkelier. Als deze laatste werkelijk zo denkt dan geeft hij toch wel blijk van ondeskundigheid en bewijst de tropenkwekers geen goede dienst. Onze vogels hebben helemaal geen boodschap aan „kleur” of „het oog” van een zaadmengsel. Ze vragen alleen maar leukere en versgeschoonde za-

den, die geeigend zijn voor hun soort en voor de omstandigheden waarin ze leven.

Hoe lossen we zoiets op?

Wel, tropenkwekers het woord is aan u. Als u de winkelier werkelijk gaat vragen om een tropenmengsel zonder rood millet erin dan weten alle winkeliers in het land binnen korte tijd, dat de noodzaak om dergelijke mengsels te leveren er werkelijk is. De fabrikanten zullen bij vraag naar deze mengsels niet schromen om ze te maken.

In dit geval zal het dus van onderaf kenbaar moeten worden gemaakt, dat de behoefte bestaat, zodat ook de winkelier ervan overtuigd raakt, dat u zo'n mengsel, zonder franjes, wenst te kopen.

Hier ligt het beginpunt naar andere tropenmengsels.

De voeding van de zaadetende tropenvogels kunnen we alleen opvangen in standaardmengsels en aan de bijkomende speciale eisen, die een of andere soort kan stellen, moet de vogelliefhebber zelf voldoen. De toevoegingen van dierlijke eiwitten kunnen zijn in de vorm van: levende of gedroogde insecten, larven, verse

of gedroogde mierenieren, eivoer en meelwormen, naargelang de soort verlangt. Bij aankoop van tropenvogels stelt de liefhebber zich beslist op de hoogte van de speciale behoeften, die dergelijke vogels kunnen hebben en zal daar op gepaste wijze in voorzien.

Goede en in de praktijk getoetste tropenmengsels voor kweek- en ruitijd zien er als volgt uit:

Standaard tropenmengsel

20 % senegal gierst
56 % la plata millet
7 % gebroken gepelde haver
6 % negerzaad
10 % kanariewitzaad
1 % hennepzaad

100 %
Ruw Eiwit = 12,4 %
Ruw Vet = 6,8 %

Prachtvinkmengsel

20 % senegal gierst
52 % la plata millet
4 % japans millet
3 % gebroken gepelde haver
4 % mengsel van gelijke delen:
blauwmaanzaad
sesamzaad
klaverzaad
weegbree
lijnzaad
6 % negerzaad
10 % kanariewitzaad
1 % hennep

100 %
Ruw Eiwit = 12,7 %
Ruw Vet = 7,6 %

In beide bovenstaande mengsels moet men minimaal 20 % senegal gierst opnemen. Voor zeer kleine tropenvogels is het gewenst om het percentage gierst te verhogen en hiervoor minder la plata millet te nemen.

Gedurende de rustperiode kan voor binnen gehuisveste tropenvogels het navolgende mengsel volstaan. Vooral o.a. zebrovinken zijn dankbaar voor een dergelijk rustmengsel met lager Ruw Vetgehalte.

Tijdens de rustperiode te zware voeding verstrekken geeft te vette vogels.

Rustmengsel voor tropen

20 % senegal gierst
63 % la plata millet
4 % gebroken gepelde haver
3 % negerzaad
10 % kanariewitzaad

100 %
Ruw Eiwit = 11,9 %
Ruw Vet = 5,3 %

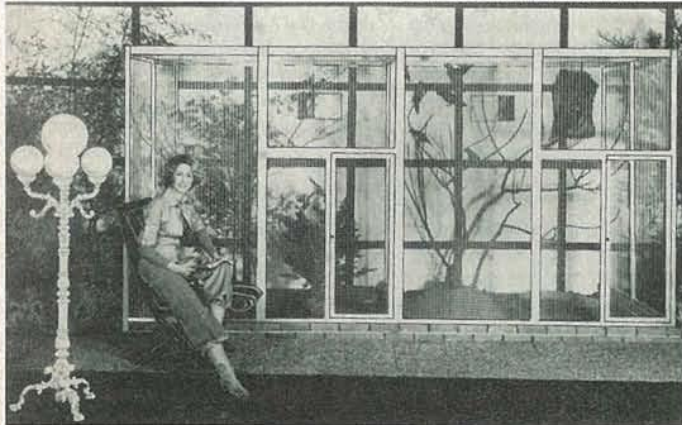
Alle andere spelregels omtrent licht, lucht, temperatuur en vocht zijn de laatste maanden voldoende aan de orde geweest.

Wel wil ik er op wijzen, dat het mij opvalt dat zoveel tropenkwekers opmerken: „tijdens de kweek nemen mijn vogels enorm veel grit op”.

Juist tijdens de kweektijd hebben ze daar extra behoefte aan. De zaadmengsels op zich bevatten altijd te weinig kalk en de grit moet voor een groot deel in de behoefte voorzien. Dus het gritbakje goed gevuld houden en voor een goede vertering van het voedsel regelmatig zorgen voor wat scherpe maagkiezeltjes.

Vogelvrienden, tot volgende keer.

WINKELMONTAGESYSTEMEN & VERKOOPINSTALLATIES VOOR VOGELS, KLEINE ZOOGDIERTEN, REPTIELEN, VISSEN - Vliegkooien - Volières - Inbouwkooien - Toebehoor - Verkoopbevoordering

ALUMINIUM-VOLIERES
● geen onderhoud
● hygiënisch en efficiënt
● corrosievast en roestvrij
VLEIEKOOIEN
VOLIEREMEUBELS
"WEER EN WIND"-
VOGELHUIZEN
VOLIERETOEBEHOOR

● Door een omvangrijk leveringsprogramma: montagesystemen volgens DIN- en fabrieksnorm in standaard- en speciaaluitvoering, zeshoekige volières met rieten dak, inbouwkooien, mini-vliegkooien en een nuttig toebehoorprogramma. Benut onze ervaring en onze goodwill. Neemt contact op met:

THEILING

Vert. v. Nederland: "Vitalis" Import & Export,
Paumstraat 1, 6351 BA Bochoitz,
Telefoon (0 44 42) 20 98

de zuidamerikaanse papegaaien en de W.B.U.D. 2

Tekst: Dr. J. Ingels

Door de W.B.U.D. wordt uit het geslacht *Aratinga*, alleen de goudparkiet (*Aratinga gaurouba*) beschermd. Deze felbegeerde en veelgezochte „conure” (zoals de *Aratinga*- en *Pyrrhura*-soorten in het Engels, en ook wel eens in 't Nederlands worden genoemd) heeft het nadeel van slechts voor te komen in een beperkt gebied in het vrij dichtbevolkte stukje Brazilië net onder de Amazonemonding. Daardoor zal overleven op lange termijn moeilijk worden... Bovendien maakt zo'n goudgeel-en-groene kleurencombinatie deze *Aratinga gaurouba* tot zo'n opmerkelijke verschijning, dat veel liefhebbers van Zuidamerikaanse papegaaien ze op hun verlanglijstje hebben staan! Er zijn gelukkig enkele goede broedparen in gevangenschap; kweekresultaten zijn daardoor ook geen zeldzaamheid meer... Of het echter zal lukken om op West-Europees vlak, het aantal goudparkieten in gevangenschap te laten toenemen, blijft voorlopig nog een open vraag... we hopen het!

De geeloorparkiet (*Ognorhynchus icterotis*) is nog zo'n Zuidamerikaanse zeldzaamheid. Voor zover ik weet, bevindt er zich slechts één of twee (?) exemplaren in West-Europa (o.a. bij de bekende Engelse papegaaiën-liefhebber G. A. Smith; zie *Avic. Mag.*, vol. 83, blz. 21, 1977). Het verspreidingsgebied van deze soort, in de buurt van de Colombiaans-Ecuadoriaanse grens, is zeer klein en er is alle reden om deze conure aan de vogelhandel te onttrekken.

De dikbekpapegaai (*Rhynchopsitta pachyrhyncha*) is de enige neotropische papegaai die naast Mexico ook nog in het uiterste zuiden van de USA voorkomt. Uit wetenschappelijke rapporten (o.a. *The Wilson Bulletin*, vol. 86, blz. 464, 1974) is gebleken dat de Mexicaanse houtindustrie die vooral rekt op het hout van de pijnbomen uit de uitgestrekte bossen van Midden-Mexico, diepgaande gevolgen heeft voor het voortbestaan van deze soort. Op steile, ontoegankelijke hellingen komen ze plaatselijk nog in redelijke aantallen voor, maar voor hoe lang nog...? De dikbekpapegaai werd voor 't eerst gekweekt in de

San Diego Zoo (USA) in 1965. Sedert dien zijn er enkele broedparen bijgekomen, en o.a. ook de Jersey Zoo (Engeland) heeft nu een broedpaar. Het broedpaar bij E. Nørgaard-Olesen (Denemarken) dat ik bij verschillende gelegenheden heb gezien, zorgde in 1977 voor (onbevuchte) eieren...

Ook de Patagonische rotsparkiet (*Cyanoliseus patagonus*) is nu volledig beschermd. Van deze papegaaiensoort zijn 3 ondersoorten bekend; de vogelliefhebbers spreken enkel over kleine en grote rotspar-

kieten. Vooral de grote Patagonische rotsparkieten zijn in hun natuurlijke omgeving erg zeldzaam geworden. Omwille van hun weinig spectaculaire kleuren, zijn ze niet zo erg geliefd bij onze parkietenliefhebbers. Nochtans zijn het intelligente volièrevogels, en kweekresultaten komen met een redelijke frequentie voor. Uit het geslacht *Pyrrhura* is slechts 1 soort beschermd, de blauwkeelconure (*Pyrrhura cruentata*). Deze soort is ook inderdaad bedreigd! Haar verspreidingsgebied ligt aan de dichtbevolkte Braziliaanse kust,

boven Sao Paulo. De bekende Braziliaanse ornitoloog H. Sick beschouwt het als een bedreigde soort voor zijn land. Ook hier weer is het ongebreidelde rooien van oerwoud verantwoordelijk voor de duidelijke achteruitgang. Het is jammer dat we dit droeve feit steeds weer moeten herhalen...

Twee geslachten, Touit en Hapalopsittaca, of de bontstaart- en de bruinoropapegaaien zijn volledig verboden!

Uit het geslacht Touit, werd ooit één soort ingevoerd, nl. het lilastaartpapegaaitje (Touit batavica). H. Murray (Engeland) heeft in de 50-er jaren enkele exemplaren verzorgd. Ze bleken bijzonder moeilijk op voer te krijgen te zijn, en verzwakten snel na enkele maanden, zonder zichtbare reden...

Uit het geslacht Hapalopsittaca werd nog nooit een soort ingevoerd; alhoewel ik zwartoorpapegaaien (Hapalopsittaca melanotis) op prijslijsten van Zuid Amerikaanse handelaars heb aangeboden gezien voor zo'n f 725,— per stuk.

Uit de Pionopsitta-soorten, is alleen de roodkappapegaai (Pionopsitta pileata) volledig beschermd! Waarom alléén die soort, is een vraagteken; het ganse geslacht Pionopsitta (een 5-tal soorten) is erg zeldzaam en verdient een totale bescherming. Ze zijn trouwens zo nauw aan de Hapalopsittaca-soorten verwant, dat sommige ornitologen ze in één geslacht onderbrengen (in Pionopsitta).

Bij de „echte" Zuid Amerikaanse papegaaien, de amazones (het geslacht Amazona) worden niet minder dan 16 soorten (waaronder enkele geliefde kooivogels!), figuurlijk een hand boven het kopje gehouden door de W.B.U.D. Het grootste gedeelte (9 soorten) zijn „eiland"-amazones, tzt. soorten die alleen op 1 eiland (soms nog op enkele kleinere neven- of bij-eilanden) voorkomen (waarbij eilanden in de Caraïbische zee worden bedoeld).

Op een rijtje: de geelsnavelamazone (Amazona collaria; Jamaïca); de Cubaanse amazone (Amazona leucocephala; Bahamas, Cuba); de Hispaniola amazone (Amazona ventralis; Hispaniola en Puerto Rico); de Jamaïca amazone (Amazona agilis; Jamaïca); de Puerto Rico amazone (Amazona vittata; Puerto Rico); de St. Lucia amazone (Amazona versicolor; St. Lucia); de roodkeelamazone (Amazona arausica; Dominica); de St. Vincent amazone (Amazona

guldinigi; St. Vincent) en de keizeramazone (Amazona imperialis; Dominica).

Dat er op al deze, stilaan overbevolkte, eilanden nog nauwelijks plaats overblijft voor al deze soorten, is een uitgemaakte zaak... De 4 meest bedreigde soorten zijn (de nog overblijvende aantallen worden vermeld na de naam:

de St. Lucia amazone (St. Lucia): 150 stuks,
de roodkeelamazone (Dominica): 350 stuks,
de St. Vincentamazone (St. Vincent): 450 stuks,
de keizeramazone (Dominica): 150 stuks.

Dat deze 4 soorten met een totale uitroeiing bedreigd zijn, behoeft na deze cijfers nog nauwelijks enig commentaar!! De aantallen van de overige eilandamazones liggen nauwelijks boven deze cijfers; alleen heeft tot nog toe niemand een redelijke schatting willen of kunnen maken van de overgebleven aantallen...

De Puerto Rico amazone (Amazona vittata) is zeker de zeldzaamste papegaai ter wereld; 19 stuks in de vrije natuur en 12 stuks in gevangenschap (1976). Ten tijde van C. Columbus kwam deze amazone algemeen en wijdverspreid voor; de totale populatie telde (naar schatting) zo'n paar honderdduizend stuks. De ontbossing van Puerto Rico was rond 1900 bijna voltrokken, en de overblijvende papegaaien werden teruggedrongen in de Luquillo bergen in het oosten van het eiland. Naarmate de grote bomen werden omgehakt op de lagere gedeelten van de berghellingen, werden de amazones teruggedrongen naar grotere hoogten. Hun aantal daalde echter gevoelig.

Op dit ogenblik is het vinden van een geschikte, natuurlijke nestholte, het grootste probleem voor de overgebleven broedparen. Andere bedreigingen vormen o.a. het roven van eieren en pasgeboren jongen door parelooglijsters (Margarops fuscatus), het parasiteren van vliegemen op kleine nestjongen, het roven van nestjongen door ratten, het doden van oude vogels door roodstaarthaviken (Buteo jamaicensis), het onwettig afschieten van oude vogels en het leeghalen van nesten om de jongen met de hand groot te brengen en te verkopen.

Tegenwoordig wordt elk bewoond nest, doorlopend bewaakt door een

boswachter, die ingrijpt wanneer bv. parelooglijsters in de buurt komen (door ze af te schieten!)...

De andere, beschermde amazones komen zonder uitzondering voor in dichtbevolkte gebieden; waar hun aantallen afnemen als gevolg van het verdwijnen van hun oorspronkelijk leefgebied. Enkele voorbeelden:

Argentinië:

Tucumana amazone (Amazona tucumana),
roodbrilamazone (Amazona pretrei),
roodstaartamazone (Amazona brasiliensis),
wijnkleurige amazone (Amazona vinacea);

Brazilië:

blauwwangamazone (Amazona dufresniana);

Venezuela (kustgebied):

geelvleugelamazone (Amazona barbadensis);

de dichtbevolkte Andes van Colombia, Ecuador en Peru:

schubbenkamamazone (Amazona mercenaria).

Voor zover nog exemplaren van deze 16 beschermde Amazona-soorten in het bezit van private liefhebbers zouden zijn, moet er zoveel mogelijk zorg voor gedragen worden. Voor losse eenlingen moet uitgekeken worden naar een mogelijke partner, om tot kweekparen te komen.

De algemene raadgevingen die in het derde artikel van deze reeks zullen volgen, zijn in 't bijzonder ook voor deze amazones van toepassing!!

nieuws uit het dierenpark wassenaar

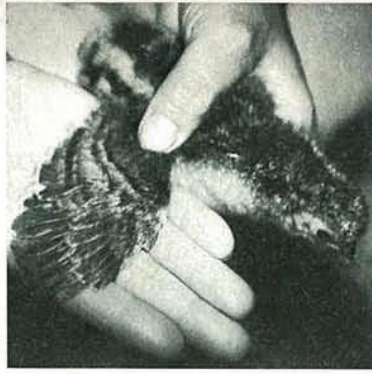
Een van de vogelsoorten, die elk jaar een of meer keren op de lijst van geboorten voorkomt is de **mesbekhokko**. Mesbekhokko's zijn hoenderachtige vogels, geheel zwart van kleur met een vuurrode snavel en danken hun naam aan een — eveneens rood — uitsteeksel op de snavel.

Kennelijk voelen deze vogels zich bijzonder goed thuis in onze Louisehal, want tot nu toe zijn er niet minder dan 16 kuikens geboren, waarvan enkele inmiddels hun weg hebben gevonden naar andere dieren tuinen.

Dat de geboorte van een mesbekhokko bepaald geen alledaagse gebeurtenis is blijkt wel uit het feit dat van de 550 diertuinen in de wereld, er slechts 9 zijn die met deze vogels broedresultaten behalen. Hoewel hokko's, net als de fazanten en de kwartels, tot de hoenderachtigen behoren, verschillen zij in hun bouw en gedragingen zozeer dat men hen in een aparte familie heeft ingedeeld. Deze familie bestaat uit 46 soorten en heeft een verspreidingsgebied dat zich uitstrekt van Mexico tot Noord-Argentinië en omdat de fazanten in Zuid-Amerika totaal ontbreken, wordt er wel gesteld, dat zij hier door de hokko's vervangen worden.

Halwas mesbekhokko

Pasgeboren... opmerkelijk zijn de lange slagpennen

Bijna alle hoenderachtigen zijn groundbewoners; hokko's daarentegen houden zich meer in de bomen op en vooral de kleinere soorten zijn zo sterk aan het leven in de bomen aangepast dat zij hier ook hun voedsel zoeken en slechts bij hoge uitzondering op de grond komen. Moeten zij een open plek in het woud oversteken en noodgedwongen de takken verlaten, dan laten zij zich van vele meters hoogte naar beneden vallen, waarbij volgens waarnemingen in de natuur pas enkele meters boven de grond de vleugels worden gespreid om de val te breken.

Alle hokko's zijn voornamelijk planteneters en de mesbekhokko's die tot de grotere soorten gerekend worden, voeden zich bij voorkeur met afgevallen bladeren, vruchten, bessen, wortels en zaden.

Niet alleen door hun leven in de bomen verschillen de hokko's van de overige hoenderachtigen, ook hun bouw is anders. Zo bezitten zij, geheel in overeenstemming met hun leefwijze een opmerkelijk goed ontwikkelde achterteen, die in een vlak met de overige tenen aan het loopbeen aangezet is. Voorts hebben zij een luchtpijp die tussen de huid en borstspieren een gedraaide vorm heeft en dan pas doorgaat naar de borstholte. Hierdoor is de luchtpijp aanmerkelijk langer dan bij de fazanten hetgeen ook het merkwaardige geluid, dat zij kunnen produceren verklaart.

Tenslotte houden hokko's er een merkwaardige nestbouw op na, want in tegenstelling tot de fazanten, verwaardigen zij in de bomen van bladeren en twijgen een slordig, schotelvormig nest waarin twee eieren worden gelegd.

Ook in de Louisehal worden regel-

matig hokko-eieren gevonden, die opvallen vanwege hun ruwe kalkschaal.

Hoewel onze mesbekhokko's wel eens bezig zijn geweest een nest te maken in één van de struiken, is er van een echt boomnest nog geen sprake geweest. De eieren worden dan ook achteloos op de grond gelegd, zodat het broeden door een broedmachine moet worden overgenomen. De eerste jonge hokko's werden op 9 juni 1974 geboren, precies 30 dagen na het leggen van de eieren. Hoewel in de literatuur melding wordt gemaakt dat in andere diertuinen de eieren na 22 dagen uitkwamen, was bij ons in de meeste gevallen de broedduur 30, een enkele maal 31 dagen.

De kuikens gedijden uitstekend op een menu van kuikenmeel, opfokmeel, hardgekookt ei, gehakte andijvie en universeelvoer; Aan dit mengsel werd nog wat gist-o-cal toegevoegd.

De kleur van het verenkleed van de kuikens is gelijk aan die van fazanten. Opmerkelijker daarentegen zijn de lange slagpennen die zij reeds direct na het uitkomen bezitten. Mogelijk staat dit in verband met het feit dat zij in de natuur reeds spoedig het nest verlaten en zich over de takken voortbewegen. Na een maand komen echter al de eerste zwarte veren door, terwijl de aanvankelijk zwarte snavel rood begint te kleuren.

Volgens waarnemingen in de natuur worden de jongen de eerste tijd door de ouders gevoerd; hoewel de kuikens bij ons kunstmatig zijn grootgebracht, hebben wij echter wel gezien dat zij het voedsel bij elkaar uit de bek pikten, wat misschien door bovengenoemde waarnemingen verklaard kan worden.

Na ongeveer twee maanden waren de kuikens groot genoeg om in een volière met andere vogels in de Louisehal te worden overgeplaatst. Hokko's die altijd tezamen zijn opgegroeid blijven ook dan nog onafscheidelijk bij elkaar en lopen groepsgewijs over de takken. Na anderhalf à twee jaar is de snavel van de jonge mesbekhokko zodanig uitgegroeid dat met zekerheid het geslacht is vast te stellen; mannetjes onderscheiden zich namelijk van de vrouwtjes door een groter uitsteeksel op de snavel.

Het zal echter nog enige tijd duren eer ook zij ons met nageslacht verrassen.

We hebben al eerder opgemerkt, dat Gould-amadines al zeker sinds 1960 niet meer ingevoerd zijn en wanneer u daar de in het vorige artikel genoemde erfenis van onvoldoende kennis, door verkeerd of onvoldoende voer, zwakke vogels en Japanse meeuwen gedurende veel generaties aan toevoegt, kunt u zich misschien voorstellen dat het merendeel van de momenteel in ons land verblijvende vogels flink gedegeneerd is. Voorbeelden hiervan zijn overal te vinden, te kleine of te smalle vogels, vogels die slecht of helemaal niet willen broeden, konstant last hebben van legnood en zo kunnen we nog wel een poosje doorgaan. Natuurlijk is het zielig voor de liefhebber die van zijn zuinig opgespaarde zakgeld een stel vogels koopt en dan na enkele maanden pas merkt dat de pop steeds legnood heeft, of niet wil broeden. Onmiddellijk grijpt hij naar de boeken en . . . juist, Japanse meeuwen, hoge temperatuur, zwakke vogels . . .

Wat moeten we nu doen om aan al deze toestanden een einde te maken? Om te beginnen onszelf voorbereiden op veel teleurstellingen en nauwkeurig onze vogels selekteren. Niet alleen letten op een goed formaat en een mooie forse vogel, maar ook tijdens het broedseizoen (voor zover dit bij Gould-amadines bestaat) letten op legnood en slecht, of niet lang genoeg broeden. Ook zullen we moeten opletten op het voeren van de jongen en als blijkt dat op een van deze punten iets niet gebeurt zoals het zou moeten, de betreffende vogel niet meer gebruiken voor de verdere kweek.

We kunnen hierbij gerust een normale temperatuur van 15-20° C aanhouden. Wanneer blijkt dat een vogel (die natuurlijk wel minstens één jaar oud moet zijn) na twee of drie nesten alleen maar dank zij kunst- en vliegwerk in leven gebleven is en misschien dan ook nog een of twee jongen op de wereld gebracht heeft, doe dan verstandig en verkoop zowel oude, als de jonge vogels. Als u al in het bezit bent van meerdere kweekstellen, dan zal misschien het merendeel van de vogels om een of andere reden af moeten vallen, maar met de oude én de jonge vogels die u dan overhoudt, bent u al een stuk verder in de goede richting. Het kan zelfs voorkomen dat u maar één of twee stel overhoudt, minder dan u gewend bent om te houden en dan staat u natuurlijk te trappelen om

gould-gedachten 2

door C. A. den Hartog

„wat vers bloed te gaan kopen“. Wacht hier nu eens even mee en verdiep u eens even in het hoofdstuk lijnenteelt, misschien voor u de oplossing om verder mee te gaan want als u in het bezit bent van weinig geld en één goed kweekstel kunt u hier nog heel veel mee doen. Hierover echter later meer.

Moet u met een bloedend hart afscheid nemen van alle Gould-amadines die u bezit? Of misschien bent u na het lezen van al deze verhalen wel zo enthousiast geworden dat u het ook eens wil proberen met deze Australiërs? Ga eens op uw gemak praten met een of meerdere liefhebbers die in het bezit zijn van goede kweekstellen, vertel ze wat u van plan bent, en zie op die manier in het bezit te komen van gezonde, sterke vogels. Misschien kost het wel een paar gulden meer dan u eigenlijk van plan was om uit te geven, maar wanneer blijkt dat u met iets goedkopere handel na een paar maanden toch alleen maar kneusjes gekocht hebt, bent u nog veel verder van huis. En daar komt dan nog bij, wanneer u werkelijk goede vogels hebt gekocht bij een betrouwbare liefhebber en er blijkt later toch iets niet in orde te zijn dan valt er altijd nog wel te praten. Genoeg over de keuze van onze

kweekstellen en het verbeteren van onze Gouldamadines, nog even wa over de voeding. U zult het met mi eens zijn, dat het eigenlijk voor een voeder-fabrikant een ondoenlijke zaak is om een zaadmengsel samen te stellen dat voor alle zaadeters die wij in onze volière's houden, geschikt is. Wat iedere vogelsoort precies moet eten, zal ik in het midden laten. Niet alleen zijn hier geweldige goede boeken over verschenen van uiterst deskundige lieden, maar ook heeft menig specialist in zijn laboratorium voor ons berekeningen gemaakt over ruwe celstof en eiwitten zodat we het beste kunnen zoeken naar normaal in de handel verkrijgbare voeders. Laat er nu toevallig een heel bekende firma een zaadmengsel voor Australische prachtvinken in de handel brengen, is dat even toevallig. Denkend aan de noeste arbeid van de mannen in de witte jassen, kunnen we er dus rustig van opan, dat hier alle stoffen inzitten, die onze vogels nodig hebben. Misschien kunnen we dit nog een klein beetje aanvullen met onkruidzaad, wat trosgierst of eivoer maar veel zal beslist niet nodig zijn. En nu, u zult het niet verwachten zitten we meteen midden in de problemen.

Laten we eerst even in de theorie

duiken, niet al te diep, want het moet wel prettig blijven. De voeding van onze vogels bestaat uit water, eiwitten, mineralen enz., vetten, suikers en zetmeel. Nu zorgt het eiwit (géén wit uit het ei, maar voedings-eiwit) voor de opbouw van het lichaam en het verenkleed. De overige vaste stoffen zorgen voor de energie-voorziening, stofwisseling, enz. Een gebrek aan een gedeelte van bovengenoemde eiwitten, die bestaan uit aminozuren, zal tot gevolg hebben dat er iets gaat mankeren aan de groei, verenopbouw of de pigmentatie.

Nu zal het u ook bekend zijn, dat iedere vogel een voorkeur heeft voor een bepaalde zaadsoort en het vereist geen dure onderzoeken om te weten te komen, dat Gould-amadines een voorkeur hebben voor veel gierst- en milletssoorten. Zaadsoorten, die een vrij laag percentage eiwitten bevatten. Nu ziet u meteen waar de problemen zitten, onze vogels hebben de eiwitten nodig voor de groei en de bevedering, maar de zaden die ze graag eten hebben daar juist een tekort aan. We moeten er nu alleen voor zorgen dat het volledige zaadmengsel, wat de geleerde heren voor ons uitgedokterd hebben ook werkelijk opgegeten wordt en we zijn al van veel ellende af.

Wanneer u nu weet, dat een volwassen Gouldamadine per dag **4 gram** zaad eet, is het een klein kunstje om even een maatlepeltje te zoeken waar deze hoeveelheid in gaat, en u hoeft alleen maar elke dag in de voerbak per vogel één schepje te doen. Hoe u aan zo'n lepeltje komt? Ga eens in de keuken kijken, mijn vrouw had een maatlepeltje waar precies 8 gram in ging, net genoeg voor twee vogels en dit ding is dan ook onmiddellijk gevorderd. Misschien interesseert u het te weten dat op dit ding stond: 1 eetlepel.

Neemt u eens de proef op de som, de eerste paar dagen zal u precies kunnen zien, welke soorten uw vogels niet graag eten en wedden dat dat het bekende witzaad is? Na een paar dagen, als ze merken dat ze toch niets anders krijgen, beginnen ze dit ook te eten en dan is iedere avond de voerbak keurig leeg. Toevallig dat ze geen witzaad eten? Laat dit nou toevallig een zaadsoort zijn met een zéér hoog percentage eiwit...

Weet u wat mij opgevallen is bij vogels die op rantsoen gezet werden? Niet alleen worden zij veel levendiger dan normaal, maar ook de rui ging véél vlotter. Een probleem dat hier nauw mee samenhangt, is het op kleur komen van de jongen.

Vele durven zelfs te beweren dat de grootste sterfte optreedt in dit stadium. Kunt u zich misschien voorstellen dat het verwisselen van een eenvoudig groen pakje naar de felle kleuren nogal wat vergt van zo'n klein vogellichaam? En wat is er nodig voor de opbouw van veren en kleurstoffen? Juist, alweer die eiwitten. En die zitten alwéér niet in die zachte gierstsoorten die ze bij u bij voorkeur uit de voederautomaat pikken, maar wél in het witzaad dat ze niet zo graag eten. Vaak zien we zelfs vogels die al twee of drie jaar oud zijn, maar nog steeds niet helemaal op kleur. Is het daarom zo'n slechte theorie om te bedenken dat jonge vogels moeilijk op kleur komen, of soms zelfs sterven in deze periode door een groot gebrek aan eiwitten? In de eerste plaats moeten we dus zorgen voor een voldoende hoeveelheid eiwitten, wat eenvoudig te realiseren is door het voer te rantsoeneren en verder zou het best eens nuttig kunnen zijn om het rantsoen wat aan te vullen. In het begin heb ik u al verteld over de insecten die onze Gould-amadines eten in het wild, en dat nog wel voornamelijk in de broedtijd. In de broedkooi is dit niet zo eenvoudig, de meeste vogels kijken eenvoudig geen insect aan, maar toevallig bestaat een meelworm wél voor 20% uit eiwitten. Wanneer ze geen insecten willen eten, is er nog geen man over boord, want dan gaan we gewoon even kijken bij een collega-liefhebber met vruchten- en insecteneters. Deze mensen gebruiken vaak Protifar, een bijna vetvrije melkpoeder die in elke winkel te koop is en eenvoudig in het drinkwater opgelost kan worden. Een mespuntje in het drinkwater één of twee keer per week is voldoende. Een andere oplossing om dit doel te bereiken is het geven van een stukje brood, in melk geweekt, maar dat heeft dan wel als nadeel dat we op moeten passen voor het zuur worden op warme dagen. Nu hebben we het nog niet gehad over de broodnodige vitamientjes en mineraaltjes. Naast het grit, en niet te vergeten de verse eierschalen waar ze werkelijk verzot op zijn, geef ik ééns per week naast het gewone drinkwater een buisje waarin wat honing in het water is opgelost. Honing bevat veel vitamine en ook nog de nodige spoorelementen, en om het helemaal makkelijk te maken kunnen we door deze oplossing meteen de melkpoeder mengen. Hebt u

overigens bij uw leverancier wel eens de bekende Cavia-liksteentjes gezien? Dit zijn geperste zoutblokjes met een toevoeging van allerlei mineralen. Wanneer U zo'n ding in uw kooi hangt, zult u zien dat vooral de poppen er veel aan zitten te knabbelen.

Heel lang stonden in mijn kooien bakjes met eivoer en universeelvoer, veel meelwormen hebben in geknipte toestand of in levende lijve mijn voerbakken bevolkt, maar veel werd er niet van gegeten of zeg maar gerust helemaal niets. Een vreemde toestand, omdat we weten dat onze Gould-amadines in de vrije natuur beslist niet vies zijn van een paar insectjes, wel een bewijs dat ze de daarin voorkomende stoffen nodig hebben.

Bij een bezoeker aan de liefhebber van vruchten- en insecteneters, waar we het al eerder over hadden, was de beste man net bezig met het mengen van allerlei spullen uit busjes, zakjes en potjes en op de vraag waarom hij dat allemaal niet gewoon in de bakjes deed kwam het antwoord dat dat natuurlijk wel eenvoudiger zou zijn, maar dat er dan bijna niet van gegeten werd. Ineens ging er een klein lampje bij me branden, want de ingrediënten die bij hem op tafel stonden had ik óók wel eens (zonder resultaat) proberen te voeren. Het recept? Eigenlijk heel eenvoudig.

1/2 kg eivoer, 1/2 kg insectenvoer, 1/2 kg universeelvoer, 1 busje gedroogde mieren eitjes en 1 busje muggenlarven. De mieren eitjes en muggenlarven worden in iedere dierenzaak verkocht als visvoer. Dit alles door elkaar mengen en droog bewaren. Om het geheel nog wat lekkerder te maken kan de dagelijkse portie vochtig gemaakt worden met Roosvicee, honingwater of fijngesneden vruchten.

Toen een bakje met deze substantie in de kooien werd gezet, vloog iedereen er op af of ze nooit iets anders hadden gegeten. Misschien denkt u nu, dat dat wel door de vruchten of de honing kwam. Ik aanvankelijk ook, maar zelfs droog schijnt het een lekkernij te zijn.

Waarom bovengenoemd voer niet apart gegeten werd, maar wél als het gemengd werd? Eerlijk, ik zou het niet weten. Zelfs jonge vogels, die pas een paar dagen uitgevlogen waren zaten er al heerlijk van te smikkelen.

Tot zover de voeding van onze

Gould-amadines, ik ben ervan overtuigd dat er wel wat zal ontbreken, of misschien bent u het wel helemaal niet met mij eens. Ik heb u in het begin enkele ervaringen beloofd, niet alleen van mijzelf, maar ook van mede-liefhebbers en wanneer u van mening bent dat er iets aan dit verhaal niet klopt, wel, we zijn nooit te oud om te leren van elkaar. Wanneer u van mening bent, dat het best mogelijk moet zijn om de kachel wat lager te draaien en toch normaal met Gould-amadines te kweken, moet u natuurlijk niet klakkeloos gaan doen. Denk er eerst maar eens rustig over na, je kan nooit weten...

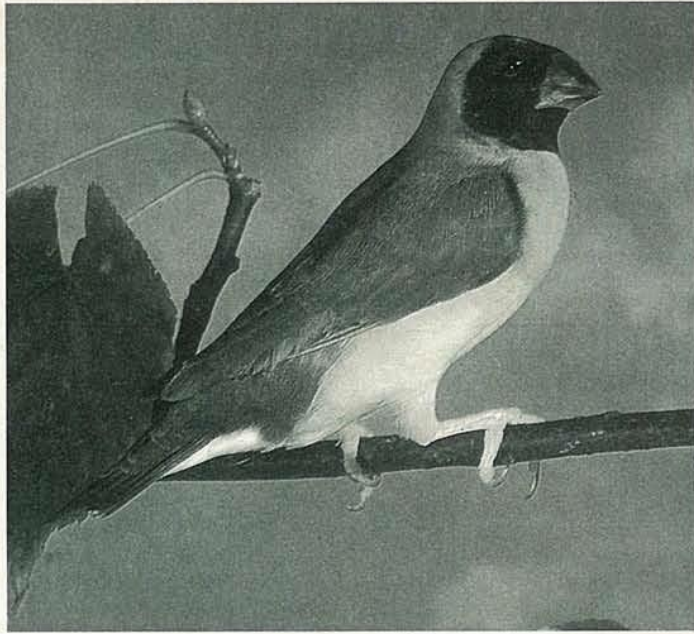
We hebben zo langzamerhand wel gezien dat het vogels zijn met opmerkelijke kanten, onze Gould-amadines. Misschien is dit ook wel juist het mooie van deze vogelsoort. We hebben het al gehad over het veranderen van de snavelkleur wanneer ze broedrijp worden en over de voederproblemen waar we nu een héél klein beetje achter beginnen te komen.

Een andere opmerkelijke gebeurtenis is het uitvliegen van de jongen. Zo'n 21 dagen na de geboorte verlaten ze het nest, al behoorlijk uit de kluiten gewassen en vanaf het

eerste moment druk bezig op de bodem van kooi of volièrre om te proberen of er iets eetbaars te vinden is. Natuurlijk zorgt u voor wat geweekte senegalgiest, dat ze al vlug ontdekken en proberen er wat var naar binnen te krijgen. Niet dat ze zullen verhongeren, want ze worden de hele dag gevoerd door de ouders. Volgens mij is het een aangeboren nieuwsgierigheid, want ze zitten niet alleen naar zaadjes te pikken, maar kunnen ook tijden bezig zijn met het kluiven op de rand van de voerbak, of zomaar een willekeurig stukje hout wat toevallig in de buurt is. Wanneer de jongen uitgevlogen zijn, is het wel zaak om een paar dagen goed op te letten. Meestal kunt u, op de dag dat de jongen uitvliegen, alweer een bijna (of helemaal) compleet legsel in het nest aantreffen. En dat wil niet alleen zeggen dat één van de ouders meteen maar doorgaat met broeden, maar ook dat de jongen wel op tijd het nest uit moeten. Gebeurt dat namelijk niet en blijven er een paar enkele dagen langer binnen dan noodzakelijk is, dan begint vader zich vreselijk op te winden en jaagt alles en iedereen die in de buurt van het nest komt naar de verste hoeken van de kooi want orde en rust moet er zijn. Normaal worden de jongen gewoon gevoerd en wanneer ze een dag of tien uit het nest zijn kunnen ze rustig bij de ouders vandaan die dan onmiddellijk het nest induiken om voor de volgende ronde eieren te zorgen. Wanneer u zorgt, dat er in de kooi, waar de jongen naar toe verhuizen een of meerdere oude vogels zitten, zullen ze niet alleen al goed voor zichzelf kunnen zorgen door middel van wat zachte of geweekte zaadsoorten, maar ook nog wel een gedeelte van hun kostje bij elkaar scharrelen bij een oude vogel die toevallig in de buurt komt. Wanneer, zoals gezegd, een paar jongen enkele dagen langer in het nest blijven dan normaal, dan zal vooral de man soms als een razende te keer gaan en er zelfs geen erg in hebben of hij nu achter een jong of achter zijn eigen pop aanzit, die ook wel eens even uit het nest komt om wat te eten. Steeds, wanneer deze weer naar het nest terugwil, begint het lieve leven weer opnieuw en stuiven de veren in het rond. De enige remedie hierop is, de jongen te verwijderen en in een kooi te plaatsen met een oude vogel. Doen we dit niet, dan zal niet alleen

Vogelvrienden Krimpen a/d IJssel copv

de haakbek

het volgende nest eieren overstuur gaan, maar de jongen zullen zo vaak en zo ver verjaagd worden dat ze geen tijd krijgen om wat te eten of te drinken als de man ze intussen nog niet zo te pakken heeft genomen dat ze met gestrekte pootjes in de kooi liggen. Geloof me, het is verwonderlijk, maar jongen die pas twee dagen uit het nest zijn, kunnen het niet alleen zelf al heel aardig redden, maar met behulp van een vreemde oudere vogel is er maar heel weinig kans dat er wat verkeerd gaat.

Nu breekt er voor menige liefhebber een spannende tijd aan. Niet alleen is hij benieuwd wat poppen of mannen zijn, maar ook wanneer zijn vogels op kleur zullen zijn. Wel, het eerste is niet zo erg. De meeste jonge mannen beginnen al te zingen, of wat daarvoor door moet gaan als ze pas een dag of tien uit het nest zijn. En dan doe je met een knijpringetje al een heleboel.

Het op kleur komen is een heel andere kwestie. Als we de boeken moeten geloven, en waarom zouden we dat niet doen, begint de jonge vogel in het wild te ruïen op een leeftijd van ongeveer twee maanden en is bij erg gunstige omstandigheden op kleur als hij of zij zes maanden oud is. Mankeert er iets aan zonneshijn, voedsel, of wat dan ook, dan kan dit hele feest wel acht- of meer maanden duren. Dat wil dus zeggen, dat een Gould-amadine in het wild op kleur is op een leertijd van zes maanden tot één jaar. Wan-

neer we dan even bedenken dat bij ons in kooi of voliëre de omstandigheden nóóit zo gunstig kunnen zijn als in het verre Australië, is het duidelijk dat we geduld moeten hebben. Daar is nu eenmaal niets aan te doen. Troost u maar met de gedachte dat er vogelsoorten genoeg zijn waar het drie jaar duurt voor het verschil tussen man en pop zichtbaar is.

Tot slot een vraag. Waarom mag er bij een vuurvink, kanarie of parkiet gerust eens iets verkeerd gaan? Zelfs als er eens een heel jaar lang geen jong op stok komt zeggen we gewoon: Pech gehad, 't is maar een hobby.

Als dat bij een Gould-amadine gebeurt, kan iemand mij dan eens uitleggen waarom we dan meteen spreken van probleemvogels?

Fotografie:
P. Ramaekers/H. Müller

De Haakbek, *Pinicola enucleator* komt voor in het noorden van het gehele noordelijk halfrond. Hij bewoont de naaldwouden van Scandinavië, Finland, de Sowjet Unie vanaf de Finse grens tot aan de Grote Oceaan; ook in Noord-Amerika is hij vrij talrijk, speciaal in Alaska en Noord-Canada.

De haakbek is een bosvogel en zijn hoofdvoedsel bestaat uit zaden van allerlei boomte; graag eet hij lijsterbessen, waarvan hij uitsluitend de zaden eet terwijl het vruchtvlees wordt weggegooid. Hoewel deze vogel zowel in gemengde als naaldbossen voorkomt, nestelt hij toch bij voorkeur in coniferen. Een voltallig legsel bestaat uit 3-5 eieren, grijsblauw van kleur met donkerder spikkels en vlekjes. Tijdens de broedtijd leven de vogels in paren, maar daarbuiten in kleine groepjes. Hier is een vrouwtje afgebeeld; het mannetje is meer diepgeel, dat echter in gevangenschap verandert in onopvallend geel. Ook in het wild ziet men af en toe gelige vogels en waarschijnlijk zijn dat oude dieren.

Normaliter is de Haakbek standvogel, maar is er onvoldoende voedsel dan wil hij wel eens trektochten ondernemen naar Midden-Europa. Niet zelden hebben deze bewegingen een invasieachtig karakter. Ook binnen onze grenzen is de haakbek als dwaalgast een paar maal waargenomen.

De Haakbek, die ongeveer zo groot is als een spreeuw en in ons land niet in voliëres mag worden gehouden maar elders wel, wordt in gevangenschap zeer spoedig tam en neemt dan lekkere hapjes aan uit de hand. Als voedsel krijgt hij verschillende zaden, waarbij zonnebloempitten en hennepkorrels de voorkeur genieten. Hiermee moet men echter uiterst voorzichtig zijn, daar de Haakbekken in gevangenschap zeer snel vet worden. Dikwijls komt het

voor dat hij slechts één zaadsoort — in veel gevallen zonnebloempitten — accepteert. In een dergelijk geval moet het dagrantsoen beperkt worden en geeft

men de pitten uitsluitend in gekiemde toestand. Wordt de haakbek tezamen gehouden met andere zaad-etende vogels, dan leert ook hij al gauw dat andere zaden en pitten best smaken.

**Foto en tekst Petr. Podpera, Praag,
Tsjecho-Slowakije
Vertaling/bewerking: M. Lejeune**

wijnkleurige amazone-papegaai

Foto: W. de Grahl. De wijnkleurige amazone-papegaai, *Amazona vinacea*, is een ongeveer 30 cm grote vogel welke voorkomt in Zuidoost Brazilië van zuidelijk Bahia tot Rio Grande do Sul, Oost Paraguay en Noordoost Argentinië. Ondersoorten zijn niet beschreven.

Slechts af en toe wordt deze amazone-papegaai nog ingevoerd en vandaar dat het een niet veel voorkomende soort is bij de vogelliefhebbers. Toch is er, met name in België, recentelijk een kweekresultaat met deze vogels behaald. J. Wierinckx schrijft daarover in de Vogelwereld het volgende:

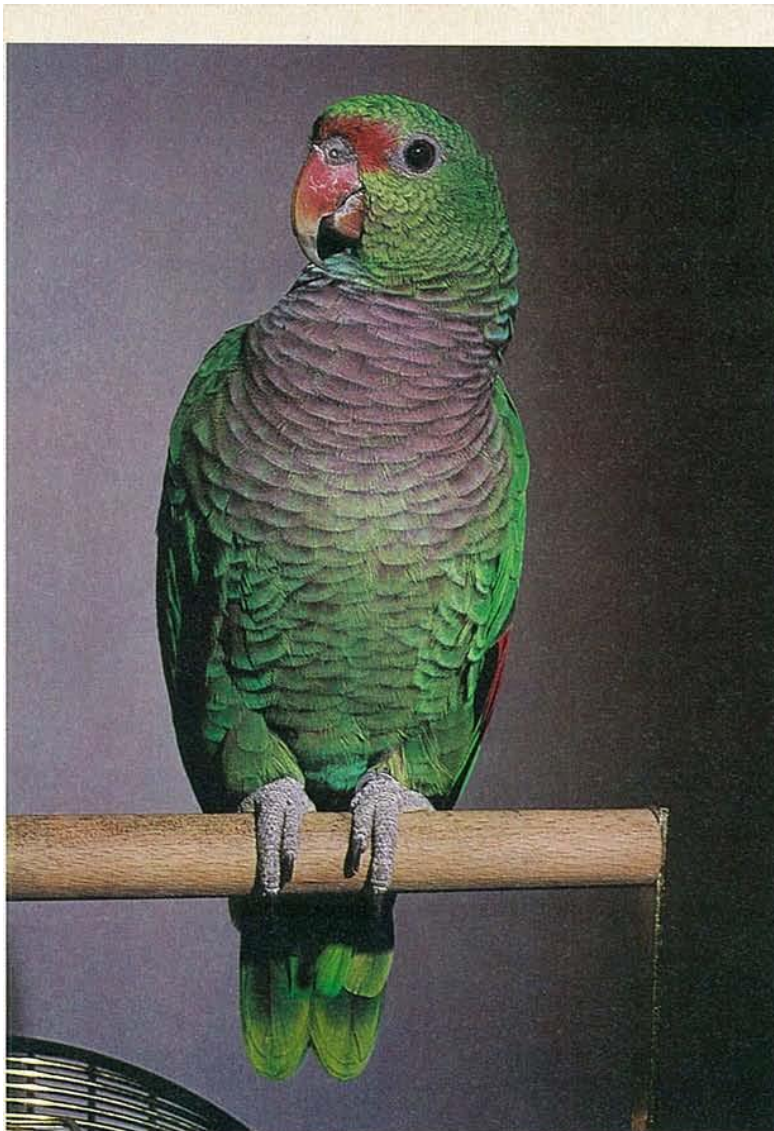
Eind december 1971 schafte ik mij een koppel wijnkleurige amazones aan. Op dat moment wist ik niet dat het een koppel was. Het waren er twee en dat was al. In het boek 'Papegaaien' van Van der Mark, was de soort wel beschreven; er stond bovendien nog bij vermeld dat het hier ging om tamelijk zeldzame vogels. Twee jaar later, toen de gelegenheid zich voordeed, heb ik dan ook niet geschroomd om een tweede koppel aan te schaffen.

De vogels werden geacclimatiseerd in een kamer die niet verwarmd was maar waar de temperatuur nooit onder de 10 graden Celsius zakte. Alles verliep naar wens en in het voorjaar verhuisden ze naar een kleine overdekte buitenvolière. In oktober werden ze dan weer binnen gehaald waar ze in dezelfde kamer overwinterden, zij het dat ze ditmaal in een kooi van 1 x 1 x 2 m werden geplaatst.

Toen ik de vogels aanschafte waren ze absoluut niet wild. Het duurde niet lang voor ze apenootjes uit de hand kwamen halen. Vooral de man werd zeer tam.

Ik heb getracht enkele verschillen op te sporen tussen beide vogels aan de hand waarvan men dan kan vaststellen of het een man of een pop is. Ik kwam tot de volgende punten: De pop is groter dan de man; de pop is minder kleurig en vooral het groen op het rugdek is matter; de man heeft een grotere naakte oogring, heeft een rodere meer zichtbare buitenvlag en de vleugelbochten zijn oranjerood tegen bij de pop geelachtig.

De voeding dient zo gevarieerd mogelijk te zijn. Ik gaf ze diverse milletsorten, boekweit, zonnepitten, cardy, gepelde haver, tarwe, franse

gierst, paddi, kemp, apenoten, mais, zoet raapzaad, lijnzaad, negerzaad en kanariezaad.

Zij krijgen maar tweemaal per week een voldoende hoeveelheid om te voorkomen dat ze alleen maar die soorten opnemen welke ze zelf het lekkerst vinden. Bovendien krijgen ze ook nog stukjes banaan, een halve sinaasappel, appels, tomaat, vogelmuur. Ze zijn ook verzot op geweekt brood in melk of honingwater en ook buiten de broedtijd eten ze dat.

Het zijn vrij rustige vogels die niet zo'n grote volière behoeven. Alleen als ze echt opgejaagd worden vliegen ze, in alle andere gevallen zijn het meer klauteraars. De volière waarin ik ze had gehuisvest was 2x2x1 m. Knagen doen ze nagenoeg niet. Ik heb ze vier jaar ach-

tereen in een houten volière gehad zonder dat die volière door ze werd aangetast. Wel kunnen ze soms erg luidruchtig zijn. Vooral vroeg in de morgen en 's avonds voor de zon ondergaat laten ze een aardig „geluidje” horen. Ook tijdens een regenbui kunnen ze flink hun keel opzetten, maar toen ze in broedconditie waren, werden alle geluidrecords verbroken.

Ze zijn vrij gemakkelijk te houden en vragen niet zo gek veel verzorging. Wel hebben ze veel aandacht nodig, dat wil zeggen je moet er wel vaak mee bezig zijn, dat schijnen ze erg op prijs te stellen. Juist daardoor kun je ze betrouwbaar en tam krijgen. Ze komen nooit op de grond en vandaar dat eet- en drinkgelegenheden vrij hoog in de volière moet worden aangebracht.

Reeds in 1972 zagen we de vogels elkaar voeden en was er ook de eerste paring. Om diverse redenen kregen ze geen broedblok vóór maart 1975. Omstreeks 25 maart kregen we enig vermoeden van de intenties van de pop. Ze verbleef toen ook steeds meer in het nestblok. Dat blok was groot: 30 x 30 x 40 cm.

Toen we op 28 maart controleerden, lagen er al 2 eieren in het nest die ook warm aanvoelden. Af en toe was het wijfje nog uit het blok zodat we veronderstelden dat zij nog niet vast broedde. Op 1 april d.a.v. zagen we 4 eieren in het blok. De pop was nu nog zelden te zien. Gans de volgende week was het koud en guur weer zodat het zelfs in de binnenvolière koud werd. Om het broeden niet te storen voerden we geen nestcontrole meer uit. We zagen wel dat de man de pop op het nest voederde en 's nachts ook in het broedblok sliep. 27 april: 1 jonge wijnkleurige amazone. De oudervogels werden agressief. 5 mei: de pop, welke tot toen steeds in het nest verbleef, was er even uit en wij vlug de gelegenheid te baat genomen om te controleren. Wij zagen drie jonge amazones. Van toen af werden geweldige hoeveelheden opfokvoer verbruikt, alsook kanariezaad, cardy, zonnepitten en boekweit. Omstreeks 18 mei waren de oudervogels meer buiten dan in het nest. Op 26 mei constateerden we bij de jongen de eerste stoppels van de slagpennen. De jongen werden naarmate ze ouder werden wat agressiever. Ze sprongen in het nest omhoog en stootten met de bek tegen onze handen. Op 4 juni waren ze volledig in de veren. Tien dagen later begonnen ze vanuit de vliegopening de omgeving te verkennen en twee dagen nadien was het eerste jong uitgevlogen. Weer twee dagen later werd deze ook door de andere twee jonge amazones gevolgd.

Kort na het verlaten van het nest konden ze vrij goed vliegen. Er was nagenoeg geen verschil in de bevedering te zien tussen de oudervogels en de jongen. De snavels alleen waren in het begin wat meer rood gekleurd. Het enigste meer duidelijke verschil dat het jonge vogels waren was te zien aan de iris welke veel bleker was dan van de ouders.

Het zijn zeer interessante vogels waarvan overigens het eerste kweekresultaat in 1971 schijnt te zijn behaald door Clifford Smith in Engeland.

Onkruiden

Als sneeuw, vorst en ijs het veld hebben moeten ruimen voor het mildere voorjaarsweer verschijnen op braakliggende gronden, bermen of slootkanten spoedig de knoppen van het Klein Hoefblad. De eerste indruk is dat de bloemstengels „beschimmeld” uit de aarde tevoorschijn komen door de viltig grijsachtige kleur. In maart ontplooiën zich de eerste goudgele bloemen, die bij volle zon geheel geopend zijn.

Bij betrokken lucht, regen en de schemer zijn ze gesloten. Het zijn echte naaktbloeiers. Pas nadat de bloemen uitgebloeid zijn, komen de bladeren tevoorschijn. De onderzijde daarvan is eveneens viltig-grijs. Tezamen met de crocussen en andere vroege bloeiers vormen de bloemen van het Klein Hoefblad de eerste aanwijzingen dat het voorjaar met al haar glorierijke pracht in aantocht is. Het voorjaar waar ieder levend wezen telkens weer met verlangen naar uitzielt.

De Latijnse naam vertelt ons waar de plant in vroeger jaren voor gebruikt werd.

Zo blijkt dat de naam „Tussilago”, afgeleid van het Latijnse woord „tussire”, in het Hollands, hoesten betekent.

De soortnaam „farfare” is afkomstig van farinus, wat meel betekent en wijst op de hierboven vermelde schimmelachtige kleur, en ferre, wat dragen betekent. Dus: schimmelachtige kleur dragend. Ik zou diegenen die belangstelling hebben voor Latijnse onkruidnamen, aan willen raden een Latijns woordenboek aan te schaffen. U kunt er veel, zij het niet alles, in vinden.

Vooraf voor vogels met ademhalingsmoeilijkheden is deze plant heel geschikt.

In vroeger tijden gebruikte de mens dit kruid al tegen soortgelijke kwalen.

Als onkruidvoer kunnen de uitgebloeide bloemen, die bijna pluizen, gebruikt worden. De bloemen moeten gebogen zijn voor men gaat „oogsten”.

Gedroogd is het een uitstekend voedsel voor de winter. Uw Putters, vinken, kanaries, sijsjes en tal van andere volièrevogels zullen u dankbaar zijn.

P. J. de Penning

klein hoefblad (tussilago farfare)

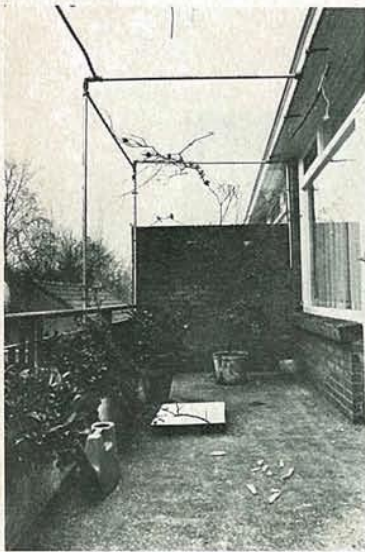

foto 1

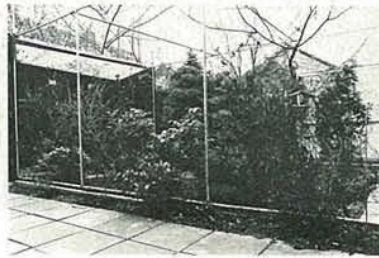

foto 2

foto 3

de volière van de maand

Mevrouw S. van de Noordaa begon 8 jaar geleden te Landsmeer met een kleine buitenvolière in de tuin, waarin zij zebra-vinkjes, Japanse meeuwtjes en soortgelijke kleine tropen hield. De grotere vruchten- en insectenetende vogels die zij regelmatig bij de vogelhandelaar zag, begonnen haar hoe langer hoe meer te boeien. Deze soorten kon zij echter niet bij haar kleinere vogels onderbrengen dus het gevolg was dat er al gauw een grotere volière werd gebouwd en waarin tal van spreeuwsoorten, kardinalen, buulbuuls, tangara's, tropische vinken, bladvogels, rijstvogels, rallen en kwartels werden gehuisvest. Op het balkon aan de voorzijde van haar huis werd een ruimte benut voor haar kleinere soorten. Een jaar geleden verhuisde zij naar Abcoude. De achterzijde van haar woning was voorzien van een groot balkon wat direct als buitenverblijf voor de tropische zaadeters werd geïnstalleerd. Een geraamte van ijzeren pijp waarover het gaas keurig strak werd gespannen vormde de afbakening van hun territorium. Het gebruikte materiaal is zodanig licht van constructie dat het niet eens opvalt dat het balkon in feite een volière is geworden. **Zie foto 1.**

Een aan dat balkon grenzend kamer-tje is ingericht als binnen- c.q. nacht-

verblijf. Uiteraard is die ruimte verwarmd en voorzien van verlichting. Daarin staan ook de broedkooien opgesteld en word er gekweekt. De helft van de tuin is benut voor een ruime volière, 3 bij 7 meter, waarin de vruchten- en insecteneters zijn ondergebracht. **Zie foto 2.** Deze volière grenst direct aan het raam van de woonkamer zodat van daaruit een prachtig gezicht op de vogels kan worden gehouden. De blik wordt niet gehinderd door gaas. Deze volière is eveneens opgebouwd van ijzeren pijp welk geraamte is bevestigd op een goede betonnen fundering. Een weelderige beplanting geeft een schitterend natuurlijke aanblik en het is er voor de vogels bijzonder goed toeven. **Zie foto 3.** Het is jammer en onbegrijpelijk dat de buurman van mevrouw van de Noordaa zich ergert aan het gezang van de vogels en een klacht bij de gemeente heeft ingediend. Hierop kwam de aanzegging binnen dat de vogels moesten verdwijnen omdat zij hinderlijk waren. Bovendien zou er geen bouwvergunning worden verleend omdat de volières de welstand zouden schaden. Ook dat is een onbegrijpelijke uitspraak. Het valt notabene nauwelijks op dat er een volière staat. Mevrouw van de Noordaa is thans in een verwoed gevecht gewikkeld met de gemeente. Hopen-

lijk houden de gemeenteraadsleden wél van vogelzang, zodat zij haar vogels zal mogen behouden en haar vrije tijd op een goede en zinnige wijze kan blijven besteden. Velen van ons zouden maar wat graag willen dat we zulke burens als de familie Van de Noordaa hadden. Nee, op het adres L. Dongelmannsstraat 1 in Abcoude is het voor de vogels goed toeven en we hopen oprecht dat het zo mag blijven.

Een geheel andere situatie treffen we aan bij de familie Vermeent, Mauritslaan 24 in de Meern. In de woonkamer is een bijzonder fraaie binnenvolière gebouwd. De afmetingen hiervan zijn lang 3,05 m, diep 0,95 m en hoog 2,60 m. Als materiaal is merantiehout gebruikt. Hoekstijlen, boven- en onderdorpels 4,5 x 6,5 cm, de tussenstijlen van 6 x 5,5 cm. De vloer is van regelwerk 5 x 7 cm waarover een hechthoutenplaat en terugliggend merantieplint. Om de buitenzijde aan het interieur van de kamer aan te passen is er een plantenbak gemaakt, welke tussen 2 tussendorpels is ingeklemd en om de hoek tot aan het deurtje loopt. Dit deurtje is 55 cm breed. Onder de plantenbak zijn klepraampjes gemaakt, zodat het glas van buitenaf is schoon te maken. **Zie foto 4.**

Boven de plantenbak is het gaas in de sponningen gespannen en met

foto 4

glaslatjes afgezet. Binnen in de volière zijn twee groepjes boomtakken geformeerd, een zestal nestkastjes opgehangen, alsmede is er een automatische drink- en voederbak en een badje geplaatst. Door een drietal spots, welke via een dimschakelaar werken, wordt de verlichting geregeld. Deze volière wordt bevolkt met een dertig exemplaren kleine tropen zoals blauwfazantjes, witkoponnen, groene tijgervinkjes, goulds etc.

Het ziet er bijzonder fraai uit en wanneer de ruimte in de woning het toelaat, zal een dergelijke volière het zeker goed doen. Ook wat de vogels betreft mogen we stellen dat zij daarin een uitstekende woning hebben.

Mevrouw Vermeent is inmiddels lid geworden van de, zoals haar man ons schrijft, fijne afdeling Harmelen. Wij wensen haar erg veel plezier en succes.

Tenslotte gunnen we u nog gaarne een blik op de volière van J. Pijnenburg in Etten-Leur. **Zie foto 5.** Volières met punttaken zien we niet zó veel. De foto laat u duidelijk zien dat ook deze volière is gebouwd op een degelijke fundering. Het houtwerk is niet bijzonder zwaar maar degelijk genoeg om er lang plezier van te hebben. De achterwand is beschut met plastic golfplaat. De

foto 5

bepplanting in de volière komt overeen met die óm de volière heen zodat er sprake is van een net en luchtig geheel. De volière heeft een aansluiting op een binnenverblijf waarin een 14-tal broedkooien staat opgesteld. Pijnenburg is ongeveer 5 jaar met vogels bezig en vorig jaar behaalde hij op de tentoonstelling van zijn afdeling in Zevenbergen al leuke resultaten met zebravinken. Sinds kort houdt en kweekt hij ook kanaries en ook daarvan zullen we t.z.t. wel meer horen. Wij wensen hem erg veel succes.

Uw vraag?

ONS antwoord!

Vraag:

Zou u mij kunnen vertellen wat voor vogels ik het beste kan gaan aanschaffen. Ik bezit nu grote parkieten maar ik wil eigenlijk een gezelschapsvolière inrichten waarin meerdere soorten bij elkaar gehouden gaan worden. Mijn buitenvolière is 3 x 4 m en het binnen- of nachtverblijf is 1,50 x 4 m. Het binnenverblijf is niet vorstvrij.

G.P. te NwB.

Antwoord:

Als u uw grote parkieten wilt houden is het uiteraard erg moeilijk om er kleinere tropen bij te houden, dit omdat de grote parkieten over het algemeen vrij agressief zijn tegenover kleinere vogels. Een uitzondering hierop zijn de neophemasoorten zoals Bourkes, Splendid, Elegant, etc. Wilt u alleen kleinere tropen in de volière houden dan kunt u de keus maken uit siervogels, dus zilver gehouden voor kleur en/of zang, of soorten waarmee u broedresultaten kunt behalen. In het eerste geval hebt u de keus uit b.v. diverse weverssoorten, tropische spreuwen of troepialen (alleen mannen), jap. nachtegaal, verschillende buulbuulsoorten, etc.

Wilt u echt gaan broeden, dan b.v. een stel edelzangers of mozambiqsijsjes, tijgervinken, diamantvinken, roodkopamadines, zilver of loodbekjes, binsen astrilden, jap. meeuwen. Als u deze soorten als enkel stel bij elkaar gaat houden en tevens een vrij goede beplanting in uw volière heeft, dan kunt u stellig broedresultaten verwachten. Al deze vogels kunnen redelijk tegen kou, alhoewel ze zich uiteraard wel iets prettiger voelen bij een matig verwarmd nachtverblijf.

door J. Kuiper

pietpraat over optredende verschillen in de verschijningsvorm

Zo op het oog lijkt de kop van deze pietpraat erg veel op een kleurkanarieformule, dat was dan ook de vooropgezette bedoeling. Als kanarieliefhebbers uit gaan dokteren wat er uit een bepaalde man of pop verwacht kan worden zetten ze meestal de zichtbare eigenschappen boven de streep. De verervingsmogelijkheden die bekend zijn worden vervolgens onder diezelfde streep geplaatst, zo ontstaat dan een volledige formule. Op zich is dit een aanbevelenswaardige methode, maar, onder de streep bevinden zich dan niet alleen de verervingsmogelijkheden, daar bevindt zich ook nog een addertje, u weet wel, die bevonden zich vroeger onder het gras. Hoe komen die dan ineens onder een formule terecht? Gewoon langs natuurlijke wegen, helemaal geen hocuspocus!

Vroeger werd de term „een addertje onder het gras” gebezigd als iets uiterlijk OK leek maar dat toch niet helemaal bleek te zijn, voor het addertje onder de formulestreep geldt precies hetzelfde. Het wil er maar niet in bij kleurkanariefokkers dat vaak de verervingsmogelijkheden, onderliggende factoren dus, **MEDEBEPALEND ZIJN VOOR HET ZICHTBARE KLEURBEELD!** Dát is het beruchte addertje onder de streep. Het ellendige is dat deze adder zo verrekte bewegelijk is, soms zit-ie ineens boven de streep, ofwel, soms is aan een „lage” kleur te

zien dat hij of zij gefokt is over een hogere kleur! Dat is de reden dat er zo ongelooflijk veel graduele verschillen kunnen worden waargenomen in de verschijningsvorm van vogels die tot een en dezelfde pigmentgroep behoren. De tweede reden voor verschillen in verschijningsvorm is het manzijn of vrouwzijn van de vogel. De derde reden voor zulke verschillen zijn de verschillen in het biotoop waarin de vogel groeit én leeft.

Kleurbeeldbepalend zijn dus in het kort:

1. de zichtbare erfelijke factoren;
2. aanwezige verervingsmogelijkheden;
3. het geslacht van de vogel;
4. het biotoop waarin de vogel groeit en leeft.

Punt 1 is een voldongen feit, punt 2 is soms nadrukke lijk en soms niet vast te stellen, punt 3 is enkele uitzon deringen daargelaten vrijwel onontkoombaar en punt 4 is helaas onmeetbaar. Met nadruk zeg ik kleurbeeld bepalend, de punten t/m 4 gelden voor vetstofkleur én voor pigmentvorming! Binnen het raam van pietpraat za ik de biologische aspecten van genoemde punten buiten beschouwing laten, ik zal volstaan met het vermelden van de direct merkbare gevolgen van een en ander. Punt 1 behoeft geen toelichting, punt twee daarentege wel. Groene mannen die bruinverervend zijn laten meest al bruin zien, dat is strafbaar pigmentbezit; agaten di

sabelverervend zijn laten meestal een iets lichtere warte bestreping zien dan fokzuivere agaten; zilverbruinen die opaalverervend zijn, zijn over het algemeen iets bruiner dan zilverbruinen die niet opaalverervend zijn, in deze gevallen is duidelijk de verervingsmogelijkheid mede kleurbepalend. Er bestaat een wereld aan verschil tussen zilverbruine man-zilverbruine pop; sabelman-isabelpop; agaastpastelman-agaastpastelpop; intensieve mannen-intensieve poppen; schimmelmannen-schimmelpoppen. In deze gevallen is duidelijk het gelicht van de vogel mede kleurbeeldbepalend. Het biooop is de term die wordt gebruikt om een aantal zaken bij elkaar horen in één woord te vangen, die zaken hebben duidelijk te maken met de levensomstandigheden van en voor vogels. Daartoe behoort bijvoorbeeld de samenstelling van het voer; de kwaliteit van de beschikbare lucht; de kwaliteit van het beschikbare drinkwater; lichturen en lichtinval en nog vele andere zaken. Vo is de geografische ligging, dus, de plaats waar de vogel groeit en leeft van invloed. Weliswaar onmeetbaar, naar, ook onmeetbare dingen kunnen worden ingecalcu-

eerd.
Een zorgvuldige calculatie van aanwezige mogelijkheden moet zelfs de beginnende liefhebber duidelijk maken dat bij het fokken van kleurkanaries 1 + 1 niet automatisch 2 oplevert! Zo hebben we als fokker maar af te wachten of de jongen die uit een bepaalde paring wor-

den verkregen van het mannelijke of het vrouwelijke geslacht zijn, dat is door de fokker niet te beïnvloeden. De consequentie daarvan is dat de fokker van intensieve kleurslagen natuurlijk hoopt veel jonge mannen te fokken, als blijkt dat hij in dat jaar vrijwel uitsluitend poppen fokte zit hij mooi in het schip. Immers, alle intensieve kleurslagen, dat is ongeveer een half vraagprogramma, moeten voldoen aan het gestelde in de standardeisen ten aanzien van de intensiviteit. De praktijk leert dat poppen nooit of bijna nooit aan die eis voldoen, vandaar dat ik concludeerde dat de in het voorbeeld genoemde fokker mooi in het schip zit. Zilverbruin, orangeroodisabelschimmel, phao, kleurslagen die als pop-kleurbeeld het best tot hun recht zullen komen, ervaren fokkers weten dat maar al te goed. Toch worden ieder jaar opnieuw in genoemde series veel, eigenlijk te veel, mannen ingezonden. De vertaling van dat man-kleurbeeld op het keurbriefje in punten zal vrijwel nooit meevallen, in de meeste gevallen zelfs tegenvallen. Kijk in uw standardeisen hoe de kleurslag die u fokt eruit moet zien, projecteer die eis op het geslacht van de door u gefokte vogels en stuur als het kan dan niet de verkeerde vogels in omdat uzelf er anders over denkt dan de standaard.

In de volgende pietpraat zal ik met u recessieve zilvertinten behandelen, TOT DAN!

Foto: Boek Pietpraat uitg. Helmond.

Amerik. MOTOR broedmachine TURNX

Geheel doorzichtige „Elementverwarming” met luchtcirculatie via ventilator. Automatische warmte regeling en keerinrichting. Met 3 keeringen voor 24 grote en 24 kleine kwarteleieren, 18 fazant of dwerghoender eieren en 12 hoender- of andere grotere eieren. Ook als kunstmoeder te gebruiken.

prijs f. 129,- franco

Van Waardhuizen

LEIDERDORP

v.d. Valk Boumanweg 204

Telefoon 071-13 08 37

Verffabriek & Handelsmij. „Fivelhorn”

RIJKSWEG 103 - TEN BOER - TEL. 05902-21 55

Levert u alle kleuren Verf en Beitsen voor uw hokken, huizen en volières.

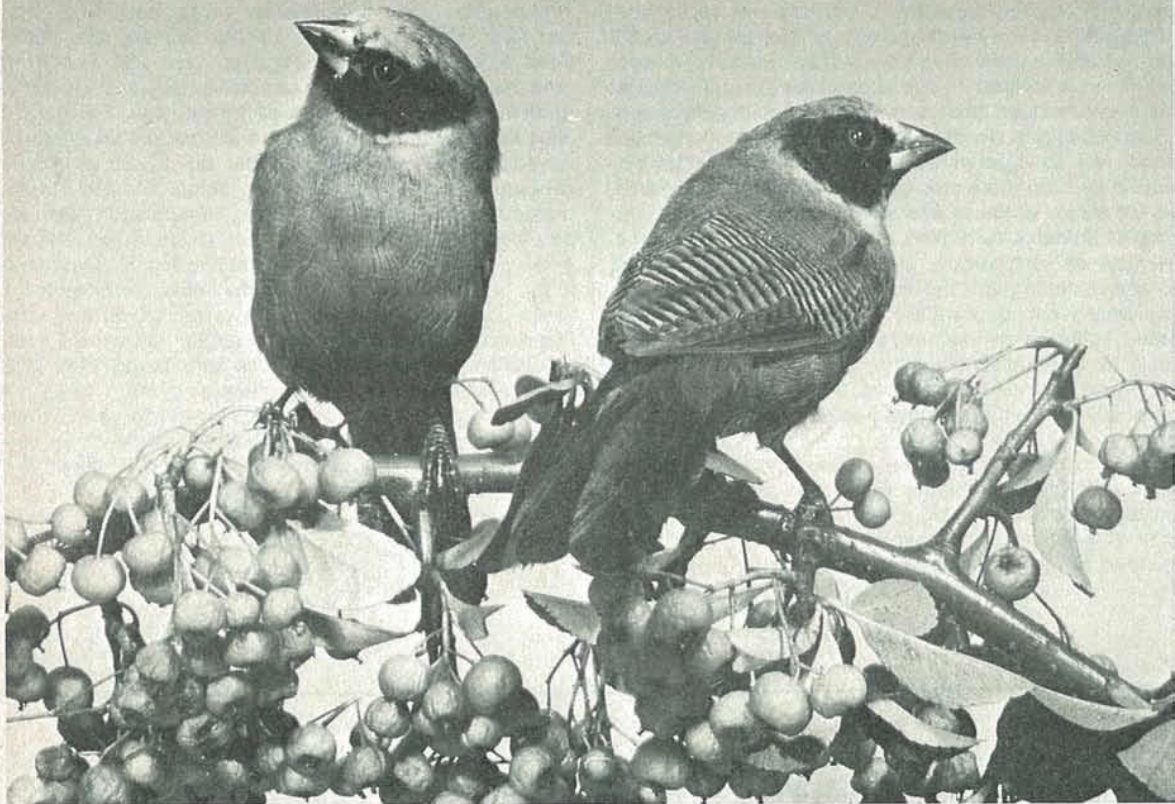
Carbolineum - Koolteer - Carbid -
Polyesterhars - Glasmat, enz. enz.
Betonmolens - Zaagmachines 27 pk
Compressors - Ladders (z.g. steek
2 x 10 - 2 x 12 - 2 x 14 sporten).

Gevraagd: 10 hennen Goudfazant,
2 hennen Mikado, 15 hennen Eliot,
10 hennen Zilverfazant.

Stopt u met vogels, schrijf ons eens?

CéDé

eivoeders

ervaringen met afrikaanse soorten

Tekst: Luk van Praet
Illustratie: Mia Grijsseels
Foto's: Cees Scholz

Inleiding

Het geslacht *Estrilda* omvat die soorten vogels die we zouden kunnen beschouwen als de „echte” astrilden. De naam astrild werd later ook gebruikt voor vogels uit diverse andere geslachten (*Uraeginthus*, *Bathilda*, *Amandava*, *Pytilia* enz.) doch komt oorspronkelijk van de naam „estrilda astrild”, de wetenschappelijke naam voor het Sint-Helenafazantje. Bij oudere auteurs (o.a. William Sclater en Jean Delacour) is de genus *Estrilda* trouwens veel uitgebreider en omvat ook soorten die we nu onderbrengen bij *Lagonosticta* (vuurvinken), *Aegintha* (dornastrild), *Amandava* (tijgervinken, goudbuikje), *Ortygospiza* (kwartelen patrijsastrilden) en *Uraeginthus* (blauwfazantjes en granaatastrilden). Bijna alle *Estrilda*-soorten hebben

een fijne streeptekening in het gevederte. Uitzondering hierop maken de groepen „melpoda” en „perreini”.

Systematiek

Het geslacht „*Estrilda*” valt uiteen in 6 hoofdgroepen. Iedere groep vormt een zogenaamde bovensoort of superspecies. We vermelden:

- 1. **Nonnula-groep** met de soorten *nonnula* en *atricapilla*.
- 2. **Erythronotos-groep** met de soorten *erythronotos* en *chamosyna*. Diverse auteurs beschouwen de soort *chamosyna* als een ondersoort van *erythronotos*.
- 3. **Melanotis-groep** met de soort *melanotis*. Vroeger werd deze soort in een apart geslacht, *Coccygia*, ondergebracht.
- 4. **Perreini-groep** met de soorten *perreini*, *caerulescens* en *thomensis* (synoniem = *cinderella*).
- 5. **Melpoda-groep** met de soor-

ten *melpoda*, *paludicola* en *poliopareia* (synoniem = *anambrae*). Ook hier wordt *poliopareia* door enkele ornithologen als ondersoort van *paludicola* gezien.

- 6. **Astrild-groep** met de soorten *astrild*, *troglydytes*, *rhodopyga*, *rufibarba* en *nigriloris*. De soort *rufibarba* werd vroeger hoofdzakelijk beschouwd als ondersoort van *troglydytes* maar in de meer recente literatuur vindt men haar als een aparte soort. *Nigriloris* daarentegen wordt momenteel door Steinbacher en Wolter als ondersoort van „astrild” beschouwd terwijl we haar in „Peter's Checklist of the birds of the World”, in „An Atlas of African Palearctic Birds” en in nog enkele andere werken als afzonderlijke soort aantreffen. Bij William Sclater vinden we oc

groene druppel astrilde

het geslacht estrilda (1)

nog *Estrilda xanthophrys* terug. We hadden deze vogels (2 popjes) in ons bezit en kunnen ze enkel beschouwen als een mutatie van het napoleonnetje. In deze mutatie is het rood vervangen door geel (ook de snavel).

We hebben deze soort niet meer teruggevonden in latere literatuur.

Vooraleer verder te gaan zullen we bovenstaand „latijn” omzetten in vogelliefhebberstaal. In groep één vinden we dus de nonastrild en de zwartkopastrild, groep twee omvat de elfenastrild en de feeënastrild, groep drie geeft ons de geelbuikastrild, groep vier het blauwgrijs roodstaartje, het blauwgrijs zwartstaartje en het cinderella-zwartstaartje, groep vijf het oranjekaakje en de noerasastrild en groep zes tenslotte het napoleonnetje, de teugelastrild, het sint-helenafazantje en de yemen-astrild.

Verspreiding

Zoals u op het kaartje kan zien bevolken de *Estrilda*-soorten volledig de zogenaamde Ethiopische regio, doch komen anderzijds in geen enkele andere regio voor. De Ethiopische regio omvat Afrika, ten zuiden van de Sahara, inclusief Madagascar en Zuid-Arabië. In sommige werken spreekt men ook van het Afrikaanse gebied of Aethiopis.

Akklimatisatie

Na jarenlange ervaring zou ik de *Estrilda*-soorten durven verdelen in drie groepen met een verschillende moeilijkheidsgraad wat de akklimatisatie betreft. Er hangt natuurlijk ook veel af van de omstandigheden waarin het transport plaats greep zodat deze indeling met een zekere speling dient opgevat. Zo onderzocht ik enkele jaren terug geen enkele moeilijkheid om zeven pas geïmporteerde cinderella-zwartstaartjes te akklimatiseren alhoewel deze soort in de weliswaar schaarse lite-

ratuur hieromtrent bekend staat als moeilijk aan te passen.

Groep 1 — Gemakkelijke akklimatisatie

Napoleonnetje, oranjekaakje, teugelastrild en sint-helenafazantje.

Groep 2 — Iets minder makkelijk

Blauwgrijs roodstaartje, geelbuikastrild (rassen *melanotis*, *quartinia* en *kilimensis*), moerasastrild, nonastrild.

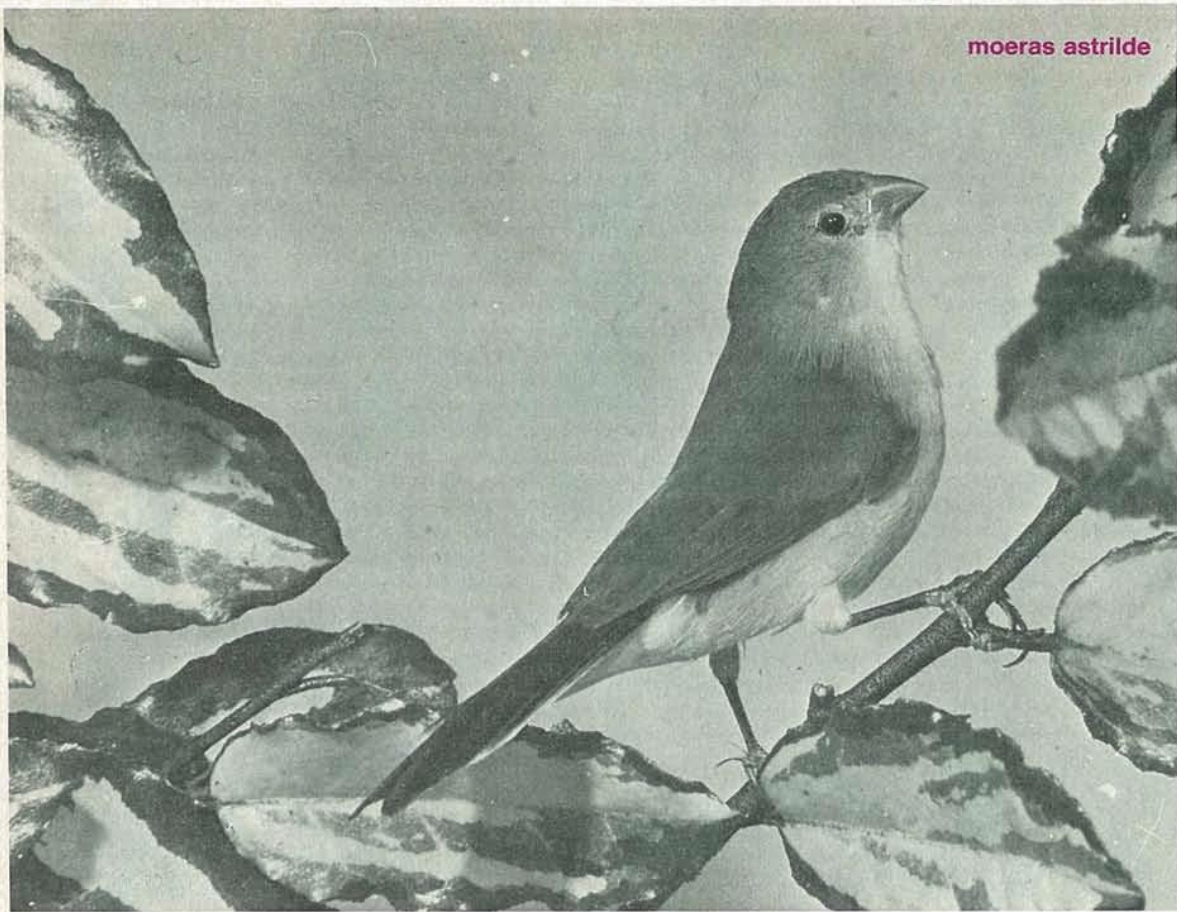
Groep 3 — Moeilijke akklimatisatie

Elfenastrild, feeënastrild, zwartkopastrild, cinderella-zwartstaartje, Blauwgrijs zwartstaartje, geelbuikastrild (*ras bocagei*).

Aangezien ik de Yemen-astrild nooit gezien, laat staan gehouden heb kan ik niets meedelen over de akklimatisatie. Waarschijnlijk heeft deze soort nog nooit de volières van onze Europese liefhebbers bereikt.

Hoe we bij akklimatisatie kunnen te werk gaan zullen we hieronder per groep bespreken.

Voor de eerste groep volstaat het

moeras astrilde

de vogels na aankoop gedurende een tweetal weken afzonderlijk te houden. We zorgen voor een temperatuur van 15-20° Celsius en geven ze een goede exotemengeling, een afzonderlijk bakje senegalgiest en een takje trosgierst. Met nog wat fris drinkwater erbij zullen de vogeltjes spoedig aangepast zijn aan de nieuwe levensomstandigheden. In het goede jaargetijde kunnen we deze vogels reeds na een maand in de buitenvolière brengen. Mocht er toch nog een exemplaar bol gaan zitten dan kunnen we een antibioticum toedienen in het drinkwater gedurende een drietal dagen. Daarna geven we een vitaminekuur want het antibioticum tast ook de darmflora aan. Er zijn ook gevitamineerde antibiotica in de handel die voor ons doel uiterst geschikt zijn. Producten voor menselijk gebruik kunnen ook aangewend worden op voorwaarde dat men zeer voorzichtig omspringt met de dosering. Het komt er op aan een dosis die berekend is op het gemiddelde lichaamsgewicht van de

mens (om en bij de 70 kg) te herleiden op het gewicht van onze astrilden (± 10 gr). Dat komt neer op een deling van de dosis voor de mens door 7000. In de praktijk blijkt zoiets veelal onmogelijk.

Bovenstaande vaststelling is natuurlijk iets overdreven. Als we een vitaminepreparaat in water toedienen wordt dit nooit volledig door de vogel opgenomen. Er wordt water gemorst, er verdampt een gedeelte enz. Het lag enkel in onze bedoeling aan te tonen welke reële gevaren er schuilen in het gebruik van „menselijke” producten en hoe voorzichtig we er dienen mee om te springen in verband met onze vogels.

Bij het akklimatiseren van de tweede groep volg ik dezelfde methode met volgende afwijkingen. De temperatuur wordt boven de 20° C gehouden en als extra krijgen ze nog rijpe of halfrijpe graszaden in de aar, miereitjes, geknipte kleine meelwormen en fruitvliegjes (*Drosophilae*). Ook een bakje eivoer staat ter beschikking. Bolzittende vogels worden

behandeld zoals in vorige groep maar een gedeelte van hun kooi wordt nog extra verwarmd door een donkerstraler (150 Watt). Ik ben tegen het gebruik van de zogenaamd ziekenkooien waar de vogels willer nilens „gestoofd” worden. Bij d methode die ik gebruik kunnen ze naar believen onder de weldoende stralen zitten of zich terugtrekken in een minder warme hoek van de kooi. In de praktijk komt het er neer dat de ziekste exemplare meestal dichtbij de lamp te vinden zijn en de meer fitte slechts af en toe eens van de warmte gaan genieten.

De vogels van groep drie zullen in de meeste gevallen reeds onmiddellijk extra verwarming behoeven. Van de rest worden ze verzorgd als de tweede groep alhoewel ik deze vogels steeds preventief gedurende een drietal dagen een antibioticum toedien. De vogels uit deze groep gaan bij mij NOOIT naar de buitenvolière. Ze krijgen een binnenvolière met weliswaar een aangebouwde

uitenvlucht waar ze enkel gedurende echt zomerse dagen toegang hebben. Van deze gelegenheid maken ze dankbaar gebruik om bladluizen en andere kleine insecten op te nemen. Bij onze typische koudochtige dagen en ook 's nachts worden ze binnen gehouden, bij een temperatuur die nooit ver beneden de 20° C komt.

Aankoop

Opzettelijk heb ik dit hoofdstuk achter de hand gehouden en eerst de akklimatisatie besproken. Zo kan de liefhebber die ertegen opziet zelf astrildes te akklimatiseren zich beperken tot het aankopen van goed aangepaste vogels in de detailhandel. Vooral beginnelingen raden we sterk af direct bij importeurs te kopen. Door de snelle transporten zal hij daar soms vogels aantreffen in vrachtkonditie en hierdoor besluiten dat ze reeds geakklimatiseerd zijn. In enkele dagen na aankoop beginnen de moeilijkheden en volgt de ontgoocheling op de andere. Op die manier is reeds menig vogelhouder in spe verloren gegaan voor de liefhebberij. Ervaren astrildeliefhebbers daarentegen zullen juist bij de importeur hun gading vinden op zoek naar zeldzaamheden. Deze bereiken loorgaans de gewone vogelwinkel niet doch worden aan de basis, direct na import, uit de zendingen gekocht. U kan wel het geluk hebben een vlijdehandte handelaar in de buurt te hebben die met een neus voor zeldzaamheden de diverse importeurs aandoet.

Verblijf

Alhoewel sommige astrildesoorten als „winterhard” worden beschreven vind ik het persoonlijk je reinste lierenkwellerij deze tropische en subtropische vogels aan temperaturen beneden de 10° C bloot te stellen. Sommige liefhebbers, als we hier dit woord mogen gebruiken, gaan er prat op bepaalde exotische soorten in een buitenvolière te hebben overwinterd. Ze beschouwen iets als een natuurlijke selectie. Hierbij vergeten ze dat deze vogels niet een voor hen onnatuurlijk klimaat zijn terechtgekomen zodat ze met hun spartaanse methodes wel een selectie doorvoeren, doch zeker geen natuurlijke. Of hoorde je al eens van aquariumhouders die onder dezelfde mom hun tropische vissen in een koudwaterbak plaatsten?

Het ideale astrildesverblijf vormt volgens mij een buitenvolière met aangebouwde binnenvlucht, die kan

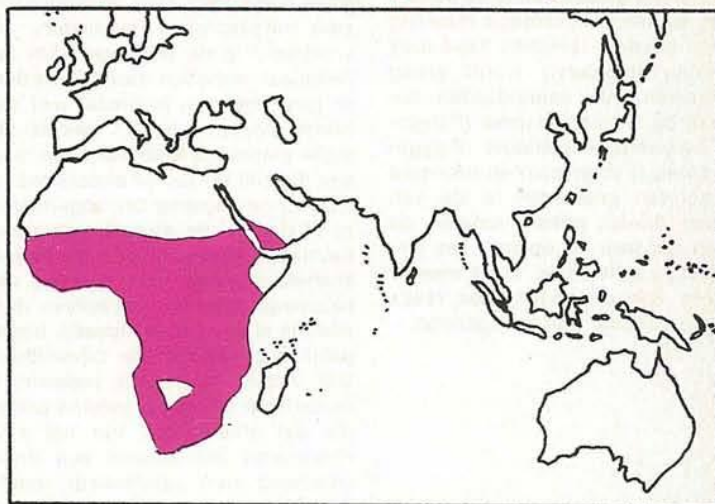
verwarmd worden. Dan kunnen de vogels jaar in jaar uit in dezelfde omgeving verblijven. Dit ideaal is echter voor weinig liefhebbers weggelegd. Een goed alternatief bestaat erin de vogels een volièrte te geven met een tochtvrij schuthok en ze gedurende de wintermaanden binnen te halen. Deze methode wordt bij de astrildeliefhebbers waarschijnlijk wel het meest toegepast. Voor de zeldzame soorten kan men altijd nog een kleine binnenvolière inrichten. Menig liefhebber durft trouwens zijn zeldzame exemplaren moeilijk bloot te

stellen en komt derhalve in de menigeling niet voor.

Eivoer (Cédé) staat steeds in droge toestand ter beschikking. Beweren dat het gretig openomen wordt is de waarheid geweld aandoen maar toch dien ik het bakje regelmatig bij te vullen.

Als insectenvoer geef ik K.Claus (Rood met honing), aangevuld met geknipte meelwormpjes, miereneitjes en fruitvliegjes. Bij gelegenheid gooi ik ook wel eens takken van rozelaars of vlierstruiken, die dik onder de luis zitten, in de volièrte.

verspreiding van het geslacht „estrilda”

stellen aan de gevaren die een buitenvolière eenmaal meebrengt, als daar zijn ratten, katten en uilen, plotse stortregens enz.

Voeding

Persoonlijk hebben we goede ervaring met volgend tropenmengsel:

- 30 % witte millet
- 25 % gele millet
- 20 % wit platzaad
- 10 % gele senegalgiest
- 10 % rode of gemengde senegalgiest
- 5 % nigerzaad

Dit mengsel wordt aan al mijn tropen toegediend zodat men het niet als een typisch astrildenvoer mag beschouwen. Daarvoor is het percentage senegalgiest te gering en dat van het platzaad misschien aan de hoge kant. Dit los ik op door naast deze mengeling ook nog een voederbak met uitsluitend senegalgiest ter beschikking te stellen. Troggiest is altijd aanwezig.

De beruchte rode millet wordt door de estrilda-soorten ook links gela-

Gedurende de zomermaanden vullen de vogels dit menu nog aan met de insecten die ze zelf in de buitenvlucht kunnen verschalken. Ik denk hierbij aan kleine spinnetjes en allerlei minuskule diertjes die ze tussen het gras vinden en wat de Duitsers bedoelen met „Wiesenplankton”. Dagelijks vers badwater behoort uiteraard tot de voorwaarden om ze in optimale konditie te houden.

Kweek

Bij de soortbespreking zullen we de specifieke broedgewoonten behandelen. In dit hoofdstuk beperken we ons tot enkele algemeenheden.

De leden van het geslacht Estrilda bouwen in verhouding tot hun grootte vrij omvangrijke nesten. In de volièrte bouwen ze ofwel vrijstaand in een struik of op de grond terwijl sommige soorten ook genoegen nemen met de ter beschikking gestelde nestkastjes. De struiken kunnen ook vervangen worden door samenbundelde takken die worden op-

gehangen. Steeds zullen de vogels hun nest overkoepelen of proberen het te doen. De toegang tot het nest bestaat uit een min of meer lange insluiptunnel. Als nestmateriaal gebruiken ze graag droge grashalmen en veertjes, katoenvlokjes, mos en ander zacht materiaal voor de binnenbekleding. Een legsel bestaat uit 4-6 witte eitjes en beide geslachten broeden. De broedduur bedraagt gemiddeld 12 à 14 dagen. De jongen hebben een duidelijk tekeningpatroon aan de binnenzijde van de snavel, verschillend naar gelang de soort.

Aanvankelijk worden ze met kleine insecten gevoerd, later aangevuld met halfrijpe graszaden. In de volière zullen we hiermee terdege rekening moeten houden. Gekiemd zaad (ook gekiemde trosgierst) wordt graag opgenomen. Als onkruidzaden nemen ze bij mij varkensgras (*Polygonum aviculare*) perzikkruid (*Polygonum persica*) vogelmuur en uiteraard alle soorten graszaden in de aar. Na een drietal weken verlaten de jongen het nest en op zo'n zes weken zijn ze zelfstandig. In de meeste gevallen zijn de ouders dan reeds aan een volgend legsel begonnen.

exotische vogels als huisdieren? ja of nee?

I. Inleiding

Een antwoord geven op de vraag „in hoeverre het mogelijk is een oordeel te kunnen geven over het al dan niet verantwoord zijn van het importeren en/of houden van exotische vogels” is beslist niet eenvoudig. Een mening hebben over de vogelhouderij en de vogelimport is één, maar of men deze mening kan onderleggen met **feiten** is punt twee. Vaak hoort men over dit onderwerp zeer uitgesproken meningen, bijvoorbeeld in de trant van „het zou helemaal verboden moeten worden” of juist „het zou helemaal niét verboden moeten worden”. Meestal zijn zulke meningen afkomstig van mensen die zelf op een of andere manier zich bij de vogelhandel, vogelhouderij of natuur- en dierenbescherming betrokken voelen. Door deze betrokkenheid kunnen veel mensen niet helemaal objectief tegenover deze materie staan: het is namelijk begrijpelijk dat iemand die bijvoorbeeld zelf vogels houdt, dit probeert te verdedigen tegenover iemand anders die dat afkeurt. Zo kan het zelfs vóórkomen dat iemand een ander uitscheldt voor „dierenbeul” omdat hij een aap als huisdier heeft, terwijl hij zélf een papegaai in een te kleine kooi heeft zitten; beide zijn aan de natuur onttrokken, beide zijn sociaal levende dieren die behoefte hebben aan contact met soortgenoten en die dat in gevangenschap helaas maar al te vaak moeten missen; u begrijpt wat ik wil zeggen: het is maar met welke bril je het bekijkt! Als **feiten** ontbreken om welke mening dan ook te staven, leidt dit tot niets anders dan conflicten en overloze discussies; gevoelsmatige en oneigenlijke argumenten krijgen dan bij de betrokken partijen de overhand. Het enige wat hiermee bereikt wordt, is dat de standpunten zich verharden en dat er nooit een oplossing gevonden zal worden die alle partijen zal bevredigen.

Ik heb gesproken over partijen. Blijkbaar zijn er dus verschillende belangen in het geding. Welke zijn deze belangen? In het kort som ik ze op:

- de belangen van de vogelhouders
- economische belangen

- de belangen van het dier: dierbeschermingsaspecten
- de belangen van de natuur: natuurbeschermingsaspecten
- de gezondheidsbelangen van mens en landbouwhuisdieren (besmettelijke ziekten).

Nu ik deze belangen allemaal genoemd heb wil ik direct er bij zeggen dat als we een antwoord willen geven op de vraag die als titel boven dit artikel staat, alle belangen tegenover elkaar moeten worden afgewogen. En juist dit levert nu grote problemen op: want om belangen tegenover elkaar af te wegen moeten zij met elkaar vergelijkbaar zijn, en hoe kunnen we in vredesnaam de economische belang (uit te drukken in harde duidelijke guldens) bijvoorbeeld vergelijken met de belangen van het dier (uit te drukken in wat?), of hoe kunnen we het plezier dat een vogelhouder heeft aan zijn hobby (uit te drukken in wat?) vergelijken met bijvoorbeeld de waarde die de natuur weer voor de mens heeft (uit te drukken in wat?).

Wat ik ermee wil zeggen?: zelfs als we alle **feiten** bijeen die met deze problematiek te maken hebben, dan nog is het moeilijk om aan deze feiten een **waarde** te geven op grond waarvan we uiteindelijk tot een „objectief” oordeel kunnen komen. Zo'n oordeel zal dan ook in de praktijk eerder gebaseerd moeten worden op het afwegen van de eventuele **risico's** die gepaard zullen gaan met het de voorkeur geven aan het ene belang boven het ander. Desondanks blijven we echter de feiten nodig hebben om ons oordeel te kunnen vormen.

Voordat we gaan proberen om de feitenmateriaal aan te dragen, dienen we ons ook nog eerst te beseffen dat bovengenoemde belangen niet per definitie tegenstrijdig belangen hoéven te zijn; in de praktijk zijn ze dat vaak wel, maar het zal iedereen duidelijk zijn dat de economie er niets bij wint door haar grondstoffenbron (de natuur) te vernietigen, of dat de vogelhouders niet meer zullen kunnen genieten van de vogels van hun keuze, als die niet meer in de natuur voorkomen.

enslotte wil ik er zeer nadrukkelijk op wijzen dat ik in het geheel niet pretendeer alle oplossingen op het bovengeschetste probleem te kunnen geven. Het enige wat ik geproeft heb met dit onderzoek is het een en ander aan feitenmateriaal te verzamelen, op een rijtje te zetten en — voorzover mogelijk en verantwoord — conclusies hieruit te trekken. Terecht mag iedereen twifelen aan mijn eigen objectiviteit, omdat ik mij zelf ook nauw betrokken voel bij deze problematiek: in de eerste plaats ben ik een fervent natuurliefhebber en als zodanig zie ik de vogels liever in de natuur rondvliegen dan in een volière of in een kooi, in de tweede plaats ben ik opgegroeid in een ouderlijk tehuis waar zolang ik mij kan herinneren altijd een volière of aquarium aanwezig was, en in de derde plaats ben ik dierenarts en als zodanig heb ik verantwoordelijkheden ten opzichte van de mens, het dier en de natuur. Bovendien vermeld ik niet alleen feiten, maar ook meningen van anderen. Ik hoop dan ook, dat u niet alles wat ik zeg voor zoete koek slikt, maar ook hoop ik dat u zich niet bij voorbáát verzet tegen de door mij verzamelde feiten en denkbeelden.

Job Stolk
dierenarts

kort verslag van het first international bird in captivity symposium te seattle, amerika

Van 8 tot en met 12 maart 1978 werd in Seattle het First International Bird in Captivity Symposium gehouden (Eerste Internationale Symposium betreffende Vogels in Gevangenschap). Het symposium werd gesponsord door het International Ecological Conservation Foundation en het National Reproduction Program. Doel van het symposium was het uitwisselen van kennis over het houden en kweken van vogels in gevangenschap. Bekend is immers dat een aantal vogelsoorten reeds door ingrijpen van de mens zijn uitgestorven en dat een vrij groot aantal vogelsoorten hetzelfde lot te wachten staat, mits aan de vernietigende invloeden een tijdig halt wordt toegevoerd. Omdat dit in vele gevallen echter niet te verwezenlijken is wordt aan het kweken van met uitsterven bedreigde vogelsoorten de hoogste prioriteit gegeven.

Mensen die op hun gebied een nuttige bijdrage aan het symposium konden leveren werden uitgenodigd. Ze kwamen uit alle delen van de wereld. Zo waren er vogelliefhebbers uit Canada, Hawaii, Japan, Australië, Zuid-Afrika en Europa. De Amerikanen maakten vanzelfsprekend het grootste deel uit. De meeste mensen zijn verbonden aan dierentuinen, instituten of universiteiten; een klein aantal genodigden waren particuliere vogelliefhebbers. Het aantal sprekers en bezoekers samen bedroeg ongeveer 200. Gedurende de 5 symposiumdagen werden een 75 inleidingen gehouden, die vaak vergezeld gingen van tabellen, grafieken of dia's. De inleidingen waren gerangschikt naar onderwerp. Dit hield in dat er b.v. een morgen over huisvesting werd gesproken. Andere onderwerpen waren voeding, ziekten, sexen, gedrag, kweken, veldonderzoek en natuur- en vogelbescherming.

De sfeer tijdens dit symposium was bijzonder goed. Niet alleen de vaak bijzonder interessante inleidingen droegen hiertoe bij maar evenzeer de fantastische diaserieën en films. Wel was het programma vrij zwaar, namelijk van 's morgens half negen tot 's avonds half elf.

Het symposium werd besloten met een borrel en diner, bij welke de nestor van de vogelliefhebberij, Jean Delacour, een toespraak hield. Te-

vens werden de IECF en de Jean Delacour Certificaten voor Significant Avicultural Achievement uitgereikt (Oorkonde van Verdienste op het gebied van de vogelliefhebberij).

Terugblikkend op het symposium moet ik zeggen dat het een unieke en belangrijke gebeurtenis is geweest, waar niet alleen belangwekkende informatie werd verkregen maar waar ook vele vrienden zijn gemaakt.

Na het symposium ben ik nog te gast geweest bij o.a. een dierenarts, die zich in vogelziekten heeft gespecialiseerd. Hij komt regelmatig op de TV waar hij uitleg en demonstraties geeft over de behandeling van zieke vogels. Dergelijke programma's zouden het hier ook zeker goed doen.

Bijzonder gastvrij was de dierentuin van San Diego, waar de curator van vogels mij uitgebreid heeft rondgeleid. Interessant waren het vogelhospitaal, laboratorium, centrale keuken, broederij en opfokruimte. Van de hoofdoppasser kreeg ik een demonstratie over hoe men de vogelvoerders klaarmaakt. In San Diego Zoo loopt nu een 5-jaren plan, waarbij onderzoek de hoogste prioriteit heeft.

Verder heb ik een bezoek gebracht aan de Bronx Zoo, de dierentuin van New York. Het imposante „World of Birds" gebouw is qua opzet en techniek zodanig, dat niet alleen de bezoekers de vogels goed kunnen observeren, maar dat de vogels ook regelmatig tot voortplanting komen. De laatste 2 jaar hebben ongeveer 100 van de 300 vogelsoorten jongen grootgebracht, een opmerkelijke prestatie. Zowel de Bronx Zoo als de San Diego Zoo stelden mij al hun voedermengsels en analyses beschikbaar.

Gedurende mijn 4 weken durend verblijf in Amerika heb ik tevens de dierentuinen van Seattle en San Francisco bezocht, verder nog het Yosemite- en Sequoia Nationaal Park.

Deventer, april 1978
J. P. Holsheimer

vogelouders en hun kinderen

wilde eend

Nesten van wilde eenden worden dikwijls aangetroffen in waterrijke gebieden, maar dat is geen vaste regel. Op de grond kan men ze vinden tussen de ruigte van een slootwal, de oevervegetatie van vaarten en allerlei plassen, in zegge- en graspollen, soms midden in een weiland, graanveld of te midden van andere gewassen, in de duinen of op de heide, tussen of onder overhangende boomwortels, in gaten en holen, zelfs in konijnepijpen. Ook zoeken ze het wel hogerop: in opgehangen broedkorven, holle bomen, op knotwilgen, in ruïnes en oude nesten van kraaien, eksters en roofvogels. Persoonlijk heb ik eendnesten op de vreemdste plaatsen aangetroffen en ik wil er even een paar noemen: onder de loopbrug over het bassin van het Marine-Etablissement te Amsterdam zaten twee wijfjes te broeden op een dikke paal; van een nest was nauwelijks sprake. Een andere wilde eend had voor haar wieg een opgerolde tros op het achterschip van een uit dienst gestelde mijnenveger gekozen. Een aantal jaren geleden vonden wij een eendelegsel tussen de bouwvallen op Pampus en in Heemstede had een eend een nest op een muurtje van een school, waar dagelijks tientallen luidruchtige kinderen passeerden. Zo zou ik nog wel een tijdje door kunnen gaan, maar uit deze gevallen blijkt wel dat de kwakers het met de nestplaats niet zo nauw nemen. Als zij op grote hoogte broeden vraagt men zich af hoe de jonkies naar beneden komen.

Daarvoor zijn drie veronderstellingen: óf ze laten zich naar beneden tuimelen, óf ze klauteren op de rug van mama, die ze veilig naar beneden brengt, óf ze worden één voor één door de moedervogel in de snavel genomen en zo naar de begane grond getransporteerd. De enige keer dat ik een „landing uit hogersferen” heb meegemaakt was op het erf van onze boerderij in Noordoost Friesland, waar moeder eend een negenlegsel had in een holle boom. Het nestgat was een vermolmd, ondiep geval. Op een gegeven moment

hoorden wij het in de gracht zwemend vrouwtje zachtjes lokkend kwaken. Enige tijd later tuimelden toen de kindertjes de een na de ander naar beneden op de grond, zonder zich te bezeren; zij wisten niet hoe vlug zij bij moeder in het water moesten komen. (Waarschijnlijk zal het altijd zo in zijn werk gaan.) Helaas bleven er slechts drie over van de negen: in de gracht huisde namelijk een enorme snoek, die zes donsballietjes naar binnen schrokte, alvorens hij door de dorpsvisser in een schakelnet werd verschalkt.

Het nest dat zich op „normale” plaatsen bevindt en waarbij niet zelden een natuurlijke uitholling in de bodem wordt benut, is een constructie van allerlei plantedelen, die door het vrouwtje verwerkt worden tot een rond geheel met een duidelijke kom. Hierin komen de zeven tot vijftien — soms nog een paar meer — eieren te liggen. Zij zijn geheel ongevlekt en groenig van tint in allerlei nuances, soms gelig wit of heel bleekblauw. Zeer zelden komt melanisme voor, een zwartachtige kleur, die uitsluitend voorkomt bij eenden. Eenmaal vond ik een dergelijk legsel in de buurt van Dokkum en een jaar of vijf geleden, kreeg ik vijf van die „zwarte” eieren hier uit de omgeving van Nagele (Noordoostpolder). Het broeden neemt drieëneenhalve week tot vier weken in beslag. Naarmate de broedtijd vordert komt meer dons in de nestkom te liggen, dat door het vrouwtje uit de borst wordt geplukt. Dit dons is bruingrijs tot zwartgrijs met een witachtig centrum en is vaak vermengd met geligbruine en vuilwit gevlekte veertjes. Als het vrouwtje de eieren vrijwillig verlaat dekt ze deze eerst zorgvuldig toe, zodat zij vanuit de lucht niet te zien zijn.

De donsjongen zijn van boven donkerbruin en gelig van onderen. Vanaf de snavel loopt een donkere streep door de ogen, zoals op de foto duidelijk te zien is. De jongen kunnen na circa zeven tot acht weken vliegen.

vlaamse gaai

Het nest van de Vlaamse gaai kan men aantreffen in allerlei geboomt en op zeer verschillende hoogte. Niet altijd kiezen de gaaien een boom als nestplaats. Rinke Tolma maakt in een van zijn boeken melding van een broedgeval te Soest in een elektrische lantaarn, waarva een ruit was verwijderd en niet te vangen door een nieuwe. Slecht uiterst zelden vindt men een nest op de grond of in een holle boom. Be de ouders werken aan de wieg, die wordt vervaardigd van takjes en twijgjes, vermengd met wat aarde. De kom wordt gevoerd met fijne materiaal, bij voorbeeld worteldraakjes en/of paardehaar. De vijf tot zeven eieren zijn dofgroen en bezet met grijsbruine vlekjes, die soms aan de dikke pool een kransje vormen. Het broeden geschiedt door het vrouwtje en duurt zestie dagen. De jongen worden kaal geboren en zijn de eerste acht dagen volslagen blind. De binnenkant van de snavel is rozerood en de rande van de snep zijn roze. Na een week of drie verlaat het kroost het nest maar het duurt wel een week of vijf, zes eer de jongen volwasse zijn. Hun pakje is dan minder levendig gekleurd dan dat van de oude vogels en ook is hun staart veel korter, hetgeen op het plaatje trouwens goed te zien is.

Meindert de Jong

Fotografie uit gelijknamig boekje
Uitg. Thieme en Cie

Wilde eend (*Anas platyrhynchos*)

31/23 mm.

Vlaamse gaai (*Garrulus glandarius*)

Vogelvrienden Krimpen a/d IJssel copv